

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING
„OOST EN WEST”

HET LIDMAATSCHAP der Vereeniging bedraagt **f 5.— 's jaars (minimum)**
met inbegrip van kosteloze toezending van het Koloniaal Weekblad.

INHOUD: Van het Hoofdbestuur. — De huidige Crisis. — Verslag omtrent de verrichtingen van het Minahassa-Comité. — Van Week tot Week. — Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt. — Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften. I. Uit de Europeesche Pers. — II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche Pers. — Oost- en West-Indisch Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Nagekomen Berichten. — Uit den Verren Vreemde. — Ingezonden. — Berichten der Afdelingen. — Mededeelingen. — Bestemd voor uitzending naar Nederlandsch-Indië. — In Nederland aangekomen verlofgangers. — Bioscoopnieuws. — Financieele Berichten. — Mutatiestaat van 6 tot 13 April 1932.

VAN HET HOOFDBESTUUR.

Officieele mededeeling.

Nederland te Parijs in 1931.
Gedenkboek van de Nederlandsche Deelneming aan de Internationale Koloniale Tentoonstelling.
Uitgave van de Vereeniging „Oost en West”.
Onder Redactie van Dr. H. H. Zeijlstra Fzn., lid van het Hoofdbestuur van „Oost en West”.
Reeds hebben hun medewerking toegezegd Mevr. M. C. van Zeggelen en de heeren D. J. Balfort, Prof. Dr. L. P. le Cosquino de Bussy, Prof. J. G. van Eerde, P. A. J. Moojen, Dr. J. Stroomborg, T. B. Roorda, K. van der Veer, Dr. L. J. van der Waals, Dr. F. C. Wiedor, R. Zuyderhoff en G. J. Staal.
Het boek zal worden gedrukt op Kunststukpapier en rijk worden geïllustreerd. De prijs zal bedragen f 5.— ingesaaid en f 6.50 in linnen stempelband.

„De huidige crisis”.

Wij ontvingen per jongste mail, in brochurevorm, de rede door mr. dr. M. A. G. Harthoorn gehouden naar aanleiding van zijn aanvaarding van het ambt van buitengewoon hoogleraar in het staats-administratief- en handelsrecht aan de Technische Hoogeschool te Bandoeng op 23 Maart j.l. Een zeer interessante inaugurele rede, welke in de Indische pers dan ook zeer de aandacht heeft getrokken.

Na een uitvoerige inleiding van algemeenen aard stond prof. Harthoorn stil bij ons eigen Indië, waar de toestand „heel ernstige zorg baart”.

„Tegenover een totaal van zuivere gewone landsuitgaven volgens de begroting van 1932 van ongeveer f 500 miljoen wordt verwacht, dat de middelen niet meer dan ongeveer f 300 miljoen zullen opbrengen. De leeningdienst alleen al vordert voor betaling van rente en aflossing een totaal bedrag van f 100 miljoen. Of Indië in staat zal zijn zijn schuld ten volle in in volwaardig geld te voldoen, ik geloof, dat, gezien de potentiële mogelijkheden, waarover Indië beschikt, daaromtrent geen vrees behoeft te bestaan. Nochtans zal het noodig zijn, teneinde het oeconomisch leven niet te zwaar te belasten, de aflossing op te schorten, wat een dadelijke besparing zou geven van ongeveer f 40 miljoen. Wordt daarnaast op de tractementen der landsdienaren door verlagings daarvan en door versobering van den dienst een bezuiniging verkregen van een 45 à 50 miljoen op een totaal van 200 miljoen daarvoor uitgetrokken en op de pensioenslasten door een korting eene van 10 miljoen op een totaal van 75 miljoen, dan zijn daardoor de uitgaven reeds met ongeveer 100 miljoen verminderd. Wanneer verder op de materiele en kapitaalsuitgaven, in de begroting voorzien, door uitstel van aanschaffing van goederen en van uitvoering van werken nog voor 50 miljoen zou kunnen worden bespaard en daartegenover door nieuwe heffingen de middelen met 50 miljoen zouden kunnen worden verhoogd, zou op 350 mil-

lioen een voorloepig evenwicht tusschen uitgaven en inkomsten zijn bereikt: een evenwicht, dat echter zeer labiel is, doordat de middelen de tendenz hebben steeds verder te dalen, al naar mate de crisis langer aanhoudt.”

De heer Harthoorn betoogde tenslotte dat het niet voldoende was nu den Staat van zijn overmaat aan schulden te bevrijden. De Staat moet nu ook den particulieren ondernemingen de reddende hand toesteken. Dit helpen kan op verschillende wijzen geschieden.

„Gesteld dat een onderneming door bijzondere omstandigheden niet in staat is de op hare obligaties verschuldigde rente te betalen, doch gegrond uitzicht bestaat, dat zij dat na een tijd weer wel kan doen. Indien niet al hare obligatiehouders in een uitstel bewilligen en een kleine minderheid blijft aandringen op betaling, dreigt haar steeds het gevaar van een faillissement. Hoe zeer in het belang van de meerderheid der schuldeischers en van de gemeenschap in haar geheel moet hier niet een ingrijpen van den Staat worden geacht, die, na onderzoek, de bevoegdheid moet hebben de onderneming tijdelijk geheel of gedeeltelijk te ontheffen van hare verplichtingen tot rentebetaling.”

Hoevele levenskrachtige en nuttige ondernemingen verkeerden in de huidige omstandigheden niet in moeilijkheden, doordat zij in haar streven om de productiekosten te verlagen stuiten op den starren onwil van hare arbeiders, die niet willen begrijpen, dat een loonsverlaging geboden is om het de onderneming mogelijk te maken haar bedrijf voort te zetten. Hoe groote diensten in het algemeen belang en niet het minst ook van de betrokken arbeiders zelf zou ook hier de Staat bewijzen, wanneer hij met wijziging der aangelegene collectieve arbeidsovereenkomsten de door hem noodig geoordeelde loonsverlaging decreeteerde, teneinde daardoor het voortzetten van het bedrijf mogelijk te maken en te voorkomen, dat door sluiting daarvan het heiliger van de werklozen, dat op kosten van de gemeenschap leeft, vergroot wordt.

In de huidige moeilijke omstandigheden, waarin alle ondernemingen een harden strijd om haar bestaan te voeren hebben, moeten staking en uitsluiting meer dan ooit als misdadig worden aangemerkt. Zij moesten bij de wet verboden en strafbaar gesteld worden.

Het spreekt van zelf, dat om een dergelijk ingrijpen van den Staat in het bedrijfsleven, als waarvan ik hier eenige voorbeelden gaf, mogelijk te maken en nuttig te doen werken de daarvoor geschikte organen in het leven moeten worden geroepen.”

Indien men, concludeerde prof. Harthoorn, de zaak op haar beloop laat, een va banque-politiek voert, dan zal het ziekteproces oneindig veel langer duren.

Prof. Harthoorn neemt den leerstoel in van den naar Europa teruggekeerden prof. Westra.

Verslag omtrent de verrichtingen van het Minahassa-Comité.

Op 10 Januari 1929 was het 250 jaar geleden, dat het eerste contract gesloten werd tusschen de Oost-Indische Compagnie, en de gezamenlijke Hoofden van de Minahassa.

Bij de herdenking van dit feit, dat op luisterrijke wijze te Batavia plaats had, werd voorgesteld om aan de Minahassa, uit particuliere giften bijeengebracht, een nationaal geschenk van blijvende sociale waarde aan te bieden.

Waar de hygiënische toestanden in de Minahassa, ondanks hetgeen zoowel van Regeerings- als van particuliere zijde werd en wordt gedaan, nog altijd te wenschen overlaten, werd door de Ned. Ind. Regeering het denkbeeld geopperd, de giften te bestemmen voor den bouw van een sanatorium voor longlijders, en voor eene centrale ziekeninrichting.

De Ned. Ind. Regeering zou als Haar aandeel in het geschenk de exploitatiekosten voor beide inrichtingen op zich nemen, daar zij zeer terecht inzag, dat het hiervoor benoedigde, zeer belang-

Gezondheid is geen luxe!

LADY EGERTON'S
nieuwe methode met niet vermoeiende oefeningen voor

**SLANKHEID
GEZONDHEID**

door betere bloedcirculatie.

104 Amalia v. Solmsstraat
Den Haag. Tel. 773203.
(van 9—1 uur)

PARIS — 7 Rue 5356
Villaret de Joyeuse
LONDEN — CANNES

Leden van „Oost en West”.

Het aangewezen adres voor 1e kwaliteit **Melk en Melkproducten** is de N.V. Melkinrichting „DE NIEUWE LANDBOUW”. 543

DEN HAAG: SCHEVENINGEN:
N.W. Buitensingel 50 Wassenaarschestr. 127
Telefoon 333855. Telefoon 550363.

Eenvoudige, doch ook betere betrekkingen,

ook voor academisch gevormden, verzorgt
HET CENTRAAL PLAATSING INSTITUUT,
Lange Poten 15a, den Haag - Tel. 180641
Ook des Woensdagsavonds geopend. 5064

Schoenmakerij en Lederhandel „De Econoom”

Laan van Meerdervoort 570A (begin lijn 3)
DEN HAAG. TELEFOON 333706.
JACOB GILLESSTRAAT 12 — Telef. 556022
PRIMA SCHOENREPARATIEN
Kwaliteit hoog. Prijzen laag. 5498
Tevens groote sortering School-, Acten- en Muziektasschen, Bagage-Artikelen, enz. enz.

Het lokaal voor Wek. Publ. Veilingen LEIDSCHEGRACHT 76, AMSTERDAM

is een vertrouwde, reeds 30 jaren bestaande Inrichting, voor den verkoop van
Nette Inboedel en Kleeding
TELEFOON 49900 5466
W. J. GERDING & Co.

Makelaars
Zoonodig verkoop en afrekening binnen één week

STOFZUIGERS.

Speciale opruiming van eenige merken als PROTOS f 70.—, VAMPYR f 55.—, APOLLO f 20.—, OCOMOBIEL f 75.—, REGINA f 60.—, EXCELSIOR f 45.—, ELECTROLUX op slee f 47.50, HAMILTON-BEACH f 110.— en NIFISK f 55.—, HOOVER f 95.— en anderen met een jaar garantie. 5219

Het Stofzuigerhuis J. C. A. SCHRAMADE
Alléén VAILLANTLAAN 235 - Tel. 334401
Geopend tot 9 uur. Zaterdag 11 uur.

KENNISGEVING

Het Café-Restaurant
„T GOUDEN HOOFD”
GROENMARKT — DEN HAAG
is vanaf 1 OCTOBER j.l. onder nieuwe Directie van
A. WESTERGAARD (v.h. Restaurateur R'sche Lloyd)
HEINEKEN'S BIJEN 5274

5132

WALDORP=RADIO

De geheele wereld in Uw huiskamer!

Vraagt onze gemakkelijke betalings-conditiën.

5346

Paul Krugerlaan 239-241, Den Haag. - Tel. 333726.

P. J. GRAMWINCKEL - PLAAT- en KUNSTHANDEL
BILLIJKE PRIJZEN 5131

K
L
E
U
R
E
T
S
E
N

K
L
E
U
R
E
T
S
E
N

PIET HEINSTRAT 38 - DEN HAAG - TEL. 331906
Vele tevredenheidsbetuigingen van Indische families.

STARTER BATTERIJEN

met twee jaar schriftelijke garantie.

— Uw eenigste waarborg —

Fa. TH. HEESEMAN, Hamerstraat 28. 's-Gravenhage.

Opgericht 1910. Tel. 112793.

— Rijks- en Gemeente-Leveranciers — 5398

JAPONNENHUIS

532 OBRECHTSTRAAT 532
TEL. 334860 - 'S-GRAVENHAGE 5099

TWEED JAPON f 7.50

NAAR MAAT DEZELFDE PRIJS

Elastieken Kousen

Breukbanden, Buik- en Lendegordels,
Suspensioirs enz. - Speciaal naar maat.
Koopt geen Confectie-artikelen, zij doen geen dienst

Maison Baan,

Waldeck-Pyrmontkade 54, Den Haag. - Tel. 330675
P.S. Onze Bandagiste komt ook bij U aan huis
voor maat nemen. 5379

Hij klopt, veegt en zuigt

de nieuwe RIBSEMA. Hollandsch fabrikaat.
Vraagt U eens een demonstratie bij:
„SEVA”, Thomsonlaan 88.

Tel. 392125. Wij ruilen Uw ouden Stofzuiger in.
— Betaling in overleg — 5353

Apeld. Coöp. Fabriek van Melkproducten

(A. C. F. v. M.) 5600

„MARIËNDAAL”

TELEFOON 163

TELEFOON 163

EUREKA!

Het is gevonden! Wasschen zonder soda, en natuurlijk.
Lankwarden's Waschindustrie „Ora et Labora”, Apeldoorn
gebruikt voortaan dit procédé; niet omdat het gemakke-
lijker of voordeliger, maar omdat het beter is, daar juist
soda de vezel der goederen aantast. 5314

Dus een reden te meer om het motto te versterken:

UW WASCH NAAR „ORA ET LABORA”.

Telefoon Apeldoorn Interc. 3531 — Tel. Zutphen 943

Tel. Agentschap A'dam 83532 — Den Haag 325086

Haarlem 11759. — Leiden 3022 — Zandvoort 279

Wie eenmaal begint toe te geven, tegen zijn eigen
overtuiging in, maar ter wille van de dagelijksche
omgeving, glijdt langzaam maar zeker weer terug
naar de platgetreden paden der middelmatigheid
— paden die net langs het succes voeren. (Der
Organisator”).

KAWEE'TJES

GRONINGEN

J. C. KOENS 5034

Bloemenmagazijn „DE LELIE”
Oosterstraat 42. Tel. 4987. Groningen.

Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West”.

AMSTERDAM

Hotel-Restaurant „Terminus”

Warmoesstraat 111, Amsterdam C. Tel. 41836
50 kamers met stroomend koud en warm
water. — Centrale verwarming. 5557

Verhuur-Inrichting van Luxe Fiat Automobielen

— 22660 Telefoonnummers 22669 —
Speciaal adres voor Toer- en Trouwwerk.
Garages: Albert Cuypstraat 33-35 en Weesperplein 18.
AMSTERDAM 5489

Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West”.

Meubelen — Complete Meubilering

Arnold Houtschilt N.V.

Singel 283 Amsterdam 5633

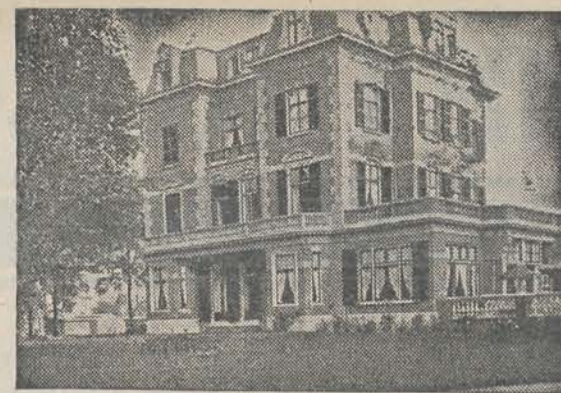
UTRECHT

„HUIZE LEWIS” - KAPPER

Pedicure - Manicure - Haarverven - Permanent-Wave
Telefoon 16099 5397
Alexander Numankade 13 - Utrecht

J. H. NAHUIJSEN

Willem Barentzstraat 38, UTRECHT
Telef. 16056 — Giro 167352 5002
BEHANGERIJ - STOFFEERDERIJ

— HERSTELLINGSOORD —

„Huize Maria Emalia Dorrepaal”

gelegen even buiten Voorburg in landelijke omgeving
met grooten tuin en waterpartij Uiterst geschikt voor
repatrieerenden en herstellenden, die, op advies van
een geneesheer, eenigen tijd rust behoeven. Pension
f 3.— à f 4.— per dag. Prospectus met alle gewenschte
inlichtingen worden, op verzoek, toegezonden door de
Directrice: West-Vlietweg 115, Voorburg. 5235

Tweemaal per jaar (in Februari
en in Augustus) zenden wij, uit-
sluitend aan particuliere bloe-
menliefhebbers, gratis onze
fraaie, in koper-diepdruk uitge-
voerde prijscourant, rijk geïll-
ustreerd met natuurgetrouwe
foto's. Deze prachtige en duidel-
ijke handleiding voor het aan-
leggen en onderhouden van 'n
bloementuin ligt ook klaar voor
U! Vraagt spoedig Uw exem-
plaar aan bij:

N.V. L. Stassen Junior

Hillegom - Tel. 2257

Bloembollen - Planten - Zaden

ALLE ARTIKELEN
WORDEN GELEVERD
ONDER GARANTIE

PRIJSCOURANT GRATIS

Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West”
5055

V
F
I
R
T
I
L
I
N
E
E

WORDT JONG - BLIJFT JONG

Virilinets (Viriline) voor Heeren
Fertilinets (Fertiline) voor Dames

HET MIDDEL waardoor U verloren energie
na één kuur van 3 flacons terug wint.
Attesten liggen ter inzage. Vraagt gratis, nog
heden, uitvoerige, rijk geïllustr. brochure
„Verjonging”, bij 5166

CHEMO-PHARMACIA H.O. - DEN HAAG

of bij:

DEPOTHOUDER HACO'S HANDEL MIJ.
Parelweg 46 — Maastricht

Zoals de voorzichtige koopman vermijdt, zijn
geheele vermogen op één plaats vast te leggen,
zoo zal wellicht ook de levenswijsheid raden, niet
alle bevreemding van een enkel streven te verwach-
ten. (De Zakenwereld).

SCHRÖDER

GROENMARKT DEN HAAG
TELEFOON 1-1-6-1-7-3 5322

GEGARNEERDE
WIEGEN EN LUIERMANDEN
AANKLEEDCOMMOTES
BABY WEEGSCHALEN
BADEN- EN VERDERE
BABY KAMER-ARTIKELEN

SPECIALE AFDEELING
LAKMEUBELN
VOOR
SLAAP- EN KINDERKAMER

rijke kapitaal bij deze gelegenheid in Nederland niet te verkrijgen zou zijn.

De kosten van den bouw werden voor het sanatorium geraamd op f 150.000.— en voor de ziekeninrichting op f 250.000.—

Het overleg, ter zake gepleegd tusschen den Minister van Koloniën en de Ned. Ind. Regeering, had tot gevolg, dat besloten werd een Comité in het leven te roepen, dat tot taak zou hebben de gelden in te zamelen.

Op 12 April d.o.v. werd bij K.B. No. 14 het Minahassa-Comité benoemd, bestaande uit een Eere-Comité, onder voorzitterschap van den toenmaligen Minister van Koloniën, Z.E. dr. J. C. Koningsberger en een Hoofdcmité, waarvan dr. C. J. K. van Aalst, president van de Ned. Handel Maatschappij te Amsterdam, het Voorzitterschap op zich nam.

Het was reeds dadelijk eene groote voldoening, dat Hare Majesteit de Koningin-Moeder, zich bereid verklaarde als Beschermvrouwe op te treden.

De samenstelling van de beide Comité's was als volgt:

EERE-COMITE.

Dr. J. C. Koningsberger, Minister van Koloniën, Voorzitter.

Jhr. Mr. D. J. de Geer, Minister van Financiën, Voorzitter van den Raad van Ministers.

Mr. P. W. A. Cort van der Linden, Minister van Staat.

J. J. C. baron van Voorst tot Voorst, Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal.

Jhr. Mr. Ch. J. M. Ruys de Beerenbrouck, Minister van Staat, Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Mr. Dr. F. A. C. graaf Van Lijnden van Sandenburg, Vice-President van den Raad van State.

Jhr. Mr. A. C. D. De Graeff, Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië.

Mr. Dr. A. B. G. M. van Rijkevorsel, Commissaris der Koningin in de provincie Noord-Brabant.

Mr. S. baron Van Heemstra, Commissaris der Koningin in de provincie Gelderland.

Jhr. Mr. Dr. H. A. van Karnebeek, Minister van Staat, Commissaris der Koningin in de provincie Zuid-Holland.

Jhr. Mr. Dr. A. Roëll, Commissaris der Koningin in de provincie Noord-Holland.

Jhr. Mr. J. W. Quarles van Ufford, Commissaris der Koningin in de Provincie Zeeland.

Dr. H. Th. s'Jacob, Commissaris der Koningin in de provincie Utrecht.

Mr. P. A. V. baron Van Harinxma Thoe Slooten, Commissaris der Koningin in de provincie Friesland.

Mr. A. E. baron Van Voorst tot Voorst, Commissaris der Koningin in de provincie Overijssel.

Jhr. Mr. A. W. L. Tjarda van Starkenborgh Stachouwer, Commissaris der Koningin in de provincie Groningen.

Mr. J. T. Linthorst Homan, Commissaris der Koningin in de provincie Drente.

Mr. E. O. J. baron Van Hövel tot Westerflier, Commissaris der Koningin in de provincie Limburg.

HOOFD-COMITE.

Dr. C. J. K. van Aalst, President van de Nederlandsche Handel Maatschappij, Amsterdam, Voorzitter.

Ir. E. de Kruijff, Oud-Hoofd van de Afdeeling Handel van het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel in Nederlandsch-Indië, Utrecht, Secretaris.

VOOR AL UWE REIZEN

<p>Reisbureau LISSONE N.V. AMSTERDAM Leidschestraat 5 — Dam 10 — N.V. Ned. Ind. Reisbureau LISSONE-LINDEMAN — BATAVIA-CENTRUM: Rijswijkstraat 2 — SOERABAYA: Simpang 4 GENUA Uff. Informazioni C.I.T. Stazione P. Principe</p>	<p>Reisbureau LINDEMAN N.V. DEN HAAG 5033 en elders Groenmarkt 22 — SOERABAYA: Simpang 4 PARIJS „EXPRINTER” 26 Avenue de l'Opéra</p>
--	--

J. F. de Beaufort, Directeur van de Nederlandsche Bank, Amsterdam, Penningmeester.

H. M. van Bemmelen, Voorzitter van de Koninklijke Nederlandsche Vereeniging „Onze Vloot”, Haarlem.

H. Cremer, Directeur der Deli-Maatschappij, Amsterdam.

J. J. C. van Dijk, Voorzitter van de Koninklijke Nederlandsche Vereeniging „Ons Leger”, 's-Gravenhage.

Th. Hammes, Voorzitter van de Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der geneeskunst, Amsterdam.

D. Hans, Voorzitter van den Nederlandschen Journalistenkring, 's-Gravenhage.

Mr. J. H. van Hasselt, Voorzitter van den Bond van Eigenaren van Ned.-Indische Suikerondernemingen 's-Gravenhage.

J. E. F. de Kok, Directeur van de Bataafsche Petroleum Maatschappij, 's-Gravenhage.

M. C. Koning, Directeur van de Stoomvaart Maatschappij „Nederland”, Amsterdam.

T. H. W. J. R. Logeman, Oud-Resident van Manado, 's-Gravenhage.

A. C. Mees, Directeur van de Internationale Crediet- en Handelsvereeniging „Rotterdam”, Rotterdam.

G. J. W. Putman Cramer, Secretaris van den Ondernemersraad voor „Nederlandsch-Indië”, 's-Gravenhage.

Dr. Joh. Rauws, Directeur van de Vereeniging „Het Zendingsbureau”, Oegstgeest.

D. E. Ruijs, Directeur van de Stoomvaart Mij. „Rotterdamsche Lloyd”, Rotterdam.

E. W. Scholten, Voorzitter van de Koloniale Exporteursvereeniging, Amsterdam.

Mr. G. Vissering, President van de Nederlandsche Bank, Amsterdam.

Dr. J. G. C. Vriens, Voorzitter van de Indische Missievereeniging, Utrecht.

Dr. F. G. Waller, Gedelegeerd Commissaris van de Nederlandsche Gist- en Spiritusfabriek, Delft.

R. Zuyderhoff, Voorzitter van de Vereeniging „Oost en West”, 's-Gravenhage.

Het Hoofdcmité werd op 15 April 1929 door Z.E. den Minister van Koloniën geïnstalleerd. Z.E. wees er bij die gelegenheid o.a. op, dat de taak van het Hoofdcmité niet gemakkelijk zou zijn, niet alleen omdat dit de eerste maal was, dat voor een dergelijk doel door Ned.-Indië een beroep op het Nederlandsche volk werd gedaan, maar ook, omdat aan te nemen was, dat een belangrijk deel van de bevolking weinig bekend is met de banden, welke Nederland en de Minahassa sedert 250 jaar verbinden.

Op de, op die installatie volgende vergadering van het Hoofdcmité bleek men algemeen van meening, dat het bijeenbrengen van een bedrag van f 400.000.— zeer moeilijk zou zijn, vooral ook, waar reeds vaststond, dat juist in de komende maanden herhaaldelijk, en voor groote bedragen, een beroep op de offervaardigheid van het Nederlandsche volk zou worden gedaan.

Omtrent de te volgen werkwijze werd verder besloten, naast een campagne in de pers, in de eerste plaats een beroep te doen op de medewerking van de Commissarissen der Koningin in de provincies.

Op 18 April werd in Ned.-Indië overgegaan tot het instellen van een sub-comité, dat gelden zou inzamelen bij de, in Ned.-Indië verblijf houdende Europeanen.

Het Voorzitterschap van dit sub-Comité nam de President van de Factory van de Ned. Handel Maatschappij te Batavia, de heer P. Lagaaïj, op zich.

Bij de besprekingen, welke met de Commissarissen van de Koningin plaats hadden, bleek al dadelijk, dat op de meest mogelijke medewerking kon worden gerekend. De meeningen omtrent de wijze, waarop de inzamelingen in de verschillende provincies moesten worden georganiseerd, bleken zeer uiteen te loopen.

Waar het doorzetten van een gelijkvormig systeem door het Hoofdcmité onder deze omstandigheden niet wenschelijk werd geoordeeld, werd besloten de Commissarissen der Koningin geheel vrij te laten in de wijze, waarop de inzamelingen geregeld zouden worden.

Als gevolg van dit besluit werden in enkele provincies centrale comité's gevormd in andere weer kringcomité's in het leven geroepen, in weer andere den burgemeesters verzocht plaatselijke comité's in te stellen, enz.

Als datum, waarop in geheel Nederland met de

inzamelingen een begin zou worden gemaakt, werd gekozen 28 Mei 1929.

De groote belangstelling, welke onze Beschermvrouwe toonde bij den aanvang onzer werkzaamheden bleek ook reeds dadelijk door de vorstelijke gift, waarmede ons Comité verrast werd, terwijl ook H.M. de Koningin blij gaf van Hare sympathie door een belangrijk bedrag te onzer beschikking te stellen.

Op verzoek van den Voorzitter van het Hoofdcmité had zich intusschen een sub-comité uit de Ned. Ind. ondernemers in Nederland gevormd, van welk sub-comité de heer M. C. Koning, Directeur van de Stoomvaart Mij. „Nederland” te Amsterdam wel het voorzitterschap op zich heeft willen nemen.

Dit sub-comité stelde als doel, te trachten een bedrag van f 150.000 de bouwkosten van het sanatorium dus, bijeen te brengen.

Dank zij de energieke wijze, waarop dit sub-comité de zaken heeft aangepakt, is het mogelijk geweest het gestelde doel volledig te bereiken, en kon reed begin September aan het Hoofdcmité een bedrag van f 150.000, worden ter hand gesteld, welk bedrag op 15 September 1929 telegraphisch naar Ned.-Indië werd overgemaakt.

Dat door de provinciale comité's, kringcomité's, plaatselijke comité's, enz. op zeer uiteenlopende wijze werd gewerkt, spreekt van zelf, en het heeft dikwijls heel veel moeite gekost, vóór dat definitieve plannen vastgesteld waren.

Zeer veel werd door de plaatselijke comité's gebruik gemaakt van de door het Hoofdcmité verstrekte circulaires en bloempjes voor straatverkoop. In totaal werden ongeveer 70.000 circulaires aan de plaatselijke comité's gezonden en pl.m. 250.000 bloempjes.

Vooraf in kleinere gemeenten was de verkoop van de collecte-bloempjes dikwijls een groot succes.

Eigenaardig was het, dat in gemeenten, waar veel Indisch-gasten verblijf hielden, de inzamelingen dikwijls zeer tegenviel.

In meerdere groote gemeenten waren de betreffende autoriteiten er niet toe te bewegen mede te werken, met het gevolg, dat ook op andere wijze uit dergelijke gemeenten slechts kleine bedragen verkregen konden worden.

Een groote teleurstelling vormde verder de opbrengst van de geldinzamelingen in de drie Noordelijke provincies.

Een factor, welke ook zeer grooten invloed bleek te hebben was, dat juist in de periode, toen de plaatselijke comité's hunne actie begonnen, het aantal straatcollectes in de grotere gemeenten zoo belangrijk was, dat onze comité's in meerdere gevallen geen toestemming verleend kon worden om langs dezen weg geldinzamelingen te houden.

Dat ondanks deze moeilijkheden en bezwaren het eind-resultaat zoo bevredigend is geweest, is te danken aan den ijver en toewijding, die de verschillende comité's zonder uitzondering betoond hebben en ons Hoofdcmité meent den betreffenden personen hier nogmaals zijn oprechten dank te mogen betuigen.

Krachtdadige steun werd verder ondervonden van de Afdeeling 's-Gravenhage van de Vereeniging Oost en West, welke Afdeeling toen de door haar georganiseerde straatcollecte verre beneden de verwachting bleef, niet aarzde een drietal loterijen te organiseren, welke geheel Nederland omvatten. Als netto resultaat van deze loterijen kon een bedrag van f 33.353,82 in onze kas gestort worden.

Het is hier zeker wel de plaats aan genoemde afdeeling en speciaal aan haren Voorzitter, den heer F. van Peski, nogmaals onzen oprechten dank te betuigen voor hetgeen in dezen werd verricht.

Uit den aard der zaak kostte zowel het organiseren van deze loterijen, als de afwikkeling daarvan, veel tijd en hieraan is het in hoofdzaak te wijten, dat het eindrapport van ons Comité eerst nu kan worden uitgebracht.

Vermelding verdient verder dat de Kon. Ned. Vereeniging „Onze Vloot” het initiatief nam, tot het houden van een inzameling onder hare leden.

Zooals uit de afrekening van den penningmeester nader kan blijken, werd in totaal ontvangen f 342.854,27, waarvan f 150.000 afkomstig was van de Ned. Ind. Ondernemers in Nederland, f 56.000.— in Ned. Indië bijeengebracht werd en f 135.088,31 ontvangen werd van de verschillende comité's hier te lande, en uit giften, direct aan het Hoofdcmité gezonden.

Het aandeel, dat de opbrengsten van de verschillende comité's hebben gehad in het eindresultaat,

H. BONEFAAS
Batavia - Bandoeng
Den Haag, Plein 18

Het Beste en Goedkoopste Adres voor
TAFELDAMAST — HUISHOUDDOEKEN
BEDLAKENS - BADGOEDEREN - PYAMA'S
Zijden Tricot **ONDERGOED**
Zijden Charmeuse Onderjurk met kant f 1.65
BADMANTELS vanaf f 5.90. Kat. Chemises met kant
f 0.68. **BOERHAAVE VERBAND** (geheel oplos-
baar) 40 cent per 12 stuks (groot model). 5282

UITZETTEN voor INDIË vanaf f 100.—.
HUWELIJKS-UITZETTEN „ f 100.—.

„Handelsschool voor de praktijk”
De overgang van school naar kantoor.
Eenjarige Dag- en Avondschool.
Stenografie . . . f 10.— per cursus van 3 maanden
Machineschrijven f 10.— per cursus van 3 maanden
Aanmelding van leerlingen dagelijks. 5237

Laan van Meerdervoort 650
TELEFOON 338202.

's-Gravenhaagsche
Zwem- en Badinrichting
Mauritskade — Telef. 113030

Twee afzonderlijke zwembassins voor dames en
heeren den geheelen dag goepend. — Russische-,
Turksche-, Electr. Licht-, Electr. Kuip-, Douche en
Geneeskundige Baden.
— Tarief gratis op aanvraag — 5107

OUDE JENEVER

DE PAPEGAA

VAN BERCKEL & Co., Deff

5590

Japon- of Mantelstoffen nodig?
Alleen bij:
S. J. DE GROOT
Wagenstraat 48a — Telef. 115177
Hobbemastraat 47 — Telef. 331601
DEN HAAG 5257

DANSINSTITUUT
P. WILDSCHUT
KROMME NIEUWE GRACHT 48 — TELEF. 16079
UTRECHT 5165

De Indische Fijnproever
kan alleen smakelijk vinden de origineele
OBLIES, (Kwee Semprong)
welke verkrijgbaar zijn in blikjes van 25 stuks à f 0.60
per blikje, van 5187

G. J. GERRITSEN
VALKENBOSCHLAAN 352, DEN HAAG — Tel. 332807

kan blijken uit het overzicht, dat als bijlage A hierbij is gevoegd.

De totale onkosten bedroegen f 3.365.53, in welk bedrag inbegrepen is f 2.551.59 voor drukkosten van de circulaires en kosten van de collecte-bloempjes.

Aan de Ned. Ind. Regeering werd in totaal f 340.000 overgemaakt, en wel op 15 Sept. 1929 f 150.000, op 7 Oct. 1930 f 100.000 en op 11 Maart 1932 f 34.000.

Het nog in kas zijnde bedrag, vermeerderd met eventueel nog te ontvangen bijdragen, zal, na aftrek van nog enkele onkosten, o.a. de drukkosten dezes, een dezer dagen naar Ned.-Indië worden overgemaakt.

Neemt men alle factoren in aanmerking, dan kan dit resultaat in alle opzichten bevredigend genoemd worden en overtreft het de verwachtingen, welke ons Hoofddcomité bij den aanvang der werkzaamheden heeft durven koesteren.

Omtrent hetgeen tot nu toe in Ned. Indië met de ter beschikking gestelde gelden werd verricht, zijn door bemiddeling van Z.E. den Minister van Koloniën enkele mededeelingen ontvangen, welke hier volledigheidshalve mogen volgen.

Nadat de voorloopige plannen voor een sanatorium waren uitgewerkt, werd begin Aug. 1930 het Hoofd van den Dienst der Volksgezondheid gemachtigd tot aankoop van een terrein, groot 45.000 vierk. Meter te Langoon, waarop t.z.t. het sanatorium voor longlijders zal verrijzen.

Met de uitwerking der definitieve bouwplannen werd daarna een begin gemaakt.

Omtrent het stadium, waarin de plannen voor de centrale ziekeninrichting verkeerden, zijn hier te lande nog geen gegevens ontvangen.

Het Uity. Comité:

Dr. C. J. K. VAN AALST, Voorz.

Ir. E. DE KRUIJFF, Secretaris

J. F. DE BEAUFORT, Penningm.

AMSTERDAM, 23 Maart 1932.

Van Week tot Week.

Van Maandag 4 tot Zondag 10 April.

Onder buitengewone belangstelling is het zilveren huwelijksfeest van den heer en mevrouw Van der Steur den 5den dezer te Magelan gevierd. Een brief van de Koningin bood gelukwensen aan en een gift van f 300. Ook de landvoogd en andere autoriteiten deden van hun belangstelling blijken.

Bericht wordt de hervatting, in Juni of Juli, van de uitzendingen van de P.H.O.H.I. Voorloopig geldt ten deze nog, dat de wensch de vader is van de gedachte.

De Japansche kruiser *Iwate* en *Asama* doen 8 April Tandjong Priok aan en zullen vandaar op 10 April weder vertrekken.

Besloten is de vergunningen voor het bezit van vuurwapens van hen die zich schuldig maken aan jachtovertredingen in te trekken.

Op 15 Mei worden besprekingen gehouden voor de oprichting van een Ned.-Indischen Bond tot Kinderbescherming, welke de 75 op dit gebied bestaande vereenigingen zal overkappen.

Bij den Volksraad is een motie ingekomen van den Minahassaraad om een eigen voorzitter.

Te Batavia wordt eene reorganisatie van de Weeskamer bewerkstelligt voor bezuiniging. Voortaan zullen er drie in plaats van zes hoofdeden zijn. Deze reorganisatie zal successievelijk ook voor de andere, groote en kleine, Weeskamers worden doorgevoerd.

Op gezag van het hoofd van den gowts accountantsdienst wordt door een Bataviaasch blad „onjuist en tendentius” genoemd, de geruststellende lezing van den beheerder der Militaire pensioenen, omtrent een tekort van f 2.000.000. Hier dient volledige opheldering van officieele zijde zonder verwijl openbaar te worden gemaakt.

Het Centraal Kantoor voor de Statistiek publiceert de resultaten van het hooger onderwijs in Ned.-Indië. Ultimo 1927 waren ingeschreven 215 studenten, welk aantal in 1931 was gestegen tot 434 voor de drie hoogeschoolen tezamen, n.l. 78 aan de Technische Hoogeschool, 175 aan de Rechtshoogeschool en 181 aan de Medische Hoogeschool. Deze snelle toeneming houdt verband met de ontwikkeling van het Middelbaar Onderwijs en den onbekrompen financieelen steun, welke wordt verleend aan minvermogende studenten.

Op alle drie Hoogeschoolen nam het percentage

Inheemschen toe in vergelijking met dat der Chineesche en Europeesche elementen, waarbij tevens werd opgemerkt, dat de abiturienten van de Algemeene Middelbare School veel grooter in aantal waren dan die van de H. B. S. (Aldus wordt een intellectueel proletariaat gekweekt, door dit klakkeloos invoeren van Westersche methoden en begrippen in eene Oostersche Samenleving).

De Medische faculteit besloot af te zien van de oprichting van een afzonderlijken leerstoel voor anthropologie, in verband met de tijdsomstandigheden.

Het verluidd algemeen, dat de motie, aangenomen op de vergadering van het comité van actie tegen de onderwijsversoberingen niet den minsten invloed zal hebben op den gang van zaken wegens den financieelen noodtoestand, evenmin als de motie-Dwindjosewojo om de uitbreiding van het Inlandsch onderwijs voort te zetten.

Het hoofdbestuur van de Vereeniging van inlandsche bestuursambtenaren heeft zich in een telegrafisch rekest uitgesproken tegen de voorgenomen opheffing van de M.O.S.V.I.A. te Probolinggo en die te Fort-de-Kock, ondanks het ontraddend advies van den Volksraad.

Het door den heer Berendsen ontworpen nieuwe salarissstelsel, de herziening der pensioenen en een nieuwe regeling der buitenlandsche verloven zullen waarschijnlijk door een gemengde commissie van ambtenaren, officieren en politieke figuren worden behandeld en uitgewerkt, zoodra de commissie met de grondslagen accoord gaat.

In de afgelopen week zijn wederom 500 inlandsche emigranten en in een tweede ploeg 1200, alle uit het Kedarische naar de Lampongsche districten vertrokken. De Dir. van B. B. gaat er een inspectie-reis maken.

Gemeld wordt, dat mr. L. Eindhoven van het Kantoor van Arbeid, na onderzoek tot de conclusie is gekomen, dat ter voorkoming van verdere retourzendingen van koelies, arbeidskolonisatie dient te worden bevorderd. Werkverschaffing aan de ontslagen koelies, in samenwerking van overheid en ondernemers, acht hij zeer noodzakelijk.

Van alle mailbooten is tot en met Juni de derde klasse volgeboekt, voor een zeer groot deel door gewezen suikeremployé's. (Dit korte bericht is wel striemend welsprekend.)

Het totaal aantal werklozen in Ned.-Indië bedroeg ultimo Februari 1932 9200, waarvan 2129 Europeanen, 6579 Inlanders en 492 Chineezen. (Deze cijfers geven waarschijnlijk slechts een onvolledig beeld van de gevolgen der crisis. Het aantal werkloze Europeesche employé's bij de Suiker en bij de cultures op de Oostkust van Sumatra bedraagt toch reeds, respect.: 1200 en 850. Een deel hiervan is zeker naar Europa teruggekeerd, evenals een deel der werkloos geworden Chineezen naar China repatrieerde. Uit Deli alleen keerden, ten slotte, tienduizenden inheemsche arbeiders naar Java terug.)

De stadsgemeenteraad van Malang heeft zich principieel accoord verklaard met het plan van de Amsterdamsche Mij. voor Jongemannen, zoodas dit aan den heer Zuyderhoff door de heeren Ykman en mr. Vreede werd ontvouwd. Het plan betreft de inrichting van een kamp voor werklozen en voor ontslagen suikergeemployeerden op het oude raceterrein te Malang.

De Londensche besprekingen van het Inter. Tincomité zijn nog niet geëindigd. Gestreefd wordt naar eene uitbreiding der restrictie. De vertegenwoordigers der Nederlandsche producenten zouden het streven van Malakka, om het aanvankelijk door dit land te veel uitgevoerde te compenseeren, hebben erkend. Verwacht kan worden, dat dit teveel midden April geheel zal zijn gecompenseerd.

Naar verluidd zal op de volgende ondernemingen de rubbertap worden stopgezet: Anim Sand, in de residentie Besoeki, Kali Redjo, afdeling Banjoewangi, Pagger Goenoeng, afdeling Banjoewangi en Menoewoemmoeki, afdeling Banjoewangi. Op al deze tot het concern Birnie behoorende ondernemingen zal niemand worden ontslagen.

Op de onderneming Kali Kempit, eveneens gelegen in de afdeling Banjoewangi, doch behoorende tot een ander concern, zal de rubbertap tot 50 pct. worden beperkt, terwijl de tap op de onderneming Djatirono, in dezelfde afdeling gelegen, geheel zal worden stopgezet. Hetzelfde zal geschieden op het erfpachtsperceel Djamboe en op de onderneming Kali Bendo, beide eveneens in het Banjoewangische gelegen.

Verder worden nog de volgende maatregelen getroffen:

Banjoewangi: Op de Birnie-landen, welke alle gemengde cultuurs hebben, zal de rubber-tap worden stopgezet. Op deze ondernemingen, t. w. Trebla Sala, Sawo Djadjar en Kendeng Lemboe, zal niemand worden ontslagen.

Op de ondernemingen van Ross Taylor zal de rubber-tap worden stopgezet op de onderneming Glen Nevis en de onderneming Glen Falloca.

Van de Francis Peek-landen wordt op de Glenmore Estate de rubber-tap stopgezet, terwijl de onderneming Kali Sepandjan, welke alleen rubbercultuur heeft, wordt gesloten.

Op deze Engelsche ondernemingen blijven een administrateur en een employe aan.

Het heet, dat sedert den aanvang van het jaar ongeveer 10.000 bahoes rubber zijn geabandonneerd, hetgeen overeenkomt met 2500 à 3000 tons bereid product.

In een mededeeling aan haar leden verklaart de British Rubber Growers Association dat zij zich bij de kort geleden genomen regeeringsbesluiten tegen een eventuele rubber-restrictie neerlegt. De Association heeft besloten „geen verdere plannen voor een regeling van het rubberaanbod op vrijwillige basis in overweging te nemen“.

Echter zullen de Nederlandsche en Britsche regeeringen uitgenoodigd worden nieuwe rubberaanplantingen zooveel mogelijk te verhinderen en geen oppervlakten voor nieuwe aanplantingen beschikbaar te stellen.

De Ass. telt thans 563 rubbermaatschappijen tot haar leden, welke uitstaand kapitaal ongeveer £ 110 mill., d.w.z. £ 60 p. beplante acre bedraagt. De tegenwoordige marktwaarde van het kapitaal bedraagt echter slechts ongeveer £ 10 à £ 15 per acre. Hieruit blijkt wel voldoende hoezeer de oorspronkelijke beleggingen in de rubbercultuur in waarde verminderd zijn.

De Klattensche Cultuur-Maatschappij heeft besloten in verband met den slechten toestand op de tabaksmarkt tot uitschakeling van de minder goede gronden der tabaksondernemingen. In totaal zijn hierbij 240 bahoes gemoeid op een areaal van 8400 bahoes.

Voorshands zal geen enkele onderneming worden gesloten en geen enkele employe worden ontslagen.

Het besluit van de Besoekische ondernemingen om over te gaan tot beperking van de tabakscultuur grijpt diep in het oconomisch leven der dessa. Intussen bestaat de vrees, dat de bevolking tabak zal gaan planten op de vrij gekomen gronden, daar tabak nog altijd een voordeliger product is dan djagoen of rijst.

De Cultuur-Mij. De Oostkust heeft telegrafisch opdracht gegeven dat de ondernemingen Goenoeng-Kataran en Tandjong Koeba na afwerking van den loopenden oogst, gesloten zullen worden. Desgelijks geschiedt met de onderneming Dolok Masihoel van de Holland-Deli-Compagnie.

Een modderbanjir van de westelijke helling van de Merapi, heeft tusschen Moesitan en Djocdja groote verwoestingen aangericht. Menschenlevens schijnen, door tijdige waarschuwing, niet te betreuren te zijn.

Berichtgeving hoofdzakelijk ontleend aan Aneta en de N. R. Ct.

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvljijt

Belangstelling voor Oost- en West-Indische Kunstnijverheid en Huisvljijt.

Voor de zooveelste maal, nu deze keer door „De Indische Dag“ te 's-Gravenhage, is weer bewezen, hoe bitter weinig belangstelling er in de Residentie nog altijd bestaat voor kunstangelegenheden, welke Nederlandsch Oost- en West-Indië aangaan; hoe noodig het dus is, dat „Boeatan“ onverdroten haar taak blijft volhouden, om, langs allerlei wegen, te trachten die, nog altijd te veel afwezige belangstelling meer en meer op te wekken, overal waar 't maar te pas komt.

Ditmaal heeft zij zulks geprobeerd te doen door de Utrechtsche Indologen-Vereeniging in de gelegenheid te stellen het zoo indrukwekkende Neger-tooneelstuk van O'Neill op te voeren, ten bate van het „Haagsche Crisis Comité“ en van „Boeatan“, als liefdadigheid dus, en ter bevordering van de Oost- en West-Indische Volkskunst, hetgeen ook een vorm van liefdadigheid is: een liefdewerk.

Niettegenstaande er door den Raad van Beheer van Boeatan en door het Dames-Propaganda-Comité alle mogelijke moeite en zorgen aan zijn besteed, om deze uitvoering, welke zoowel 's middags als 's avonds in de Koninklijke Schouwburg plaats had, in alle opzichten goed te doen slagen, was de opkomst van het publiek zóó gering, dat er niet alleen geen sprake is van een batig saldo voor het goede doel,

doch dat „Boeatan“ een groot tekort heeft te dekken. En dit voornamelijk ook, omdat het Gemeentebestuur van 's-Gravenhage, voor huur van het gebouw, met 't recht van program-uitgifte en buffet, de voor een liefdadigheidsuitvoering al te drukende som van bijna zevenhonderd gulden eischt, waarbij, volgens de verordeningen, vreemd genoeg juist omdat er geen baten zijn, ook nog de vermakelijheidsbelasting zal moeten worden geïnd. Voorwaar, voor „Boeatan“ geen vermakelijheid, als dank voor al den door haar verrichten arbeid, ter willen van het goede doel!

Terecht heeft dan ook de redactie van „Het Vaderland“ met verontwaardiging op de onbillijkheid van een en ander gewezen.

Hadde echter het publiek wat meer belangstelling betoond, zoodat de Schouwburg beter bezet ware geweest, dan zou er toch niet alleen een batig saldo over hebben kunnen zijn, maar tevens zouden meerderen hebben genoten van het onvergelijkelijk mooie spel van Dr. L. Lashley, geneesheer van Suri naamsche Negerafkomst, die onverbetterlijk de rol van Keizer Jones vertolkte en daardoor zeker voor gevoeligen, op hooge artistieke wijze, een beter begrip van het zwarte ras door het blanke tot stand heeft gebracht.

Gelijk de tooneelcriticus van de „Haagsche Courant“, o.m. opmerkte:

„Dr. L. Lashley heeft de zware rol van Jones vervuld op 'n wijze, die boven allen lof verheven is. Dit is in de eerste plaats hieraan te danken, dat dr. Lashley, door zijn bloedverwantschap met het zwarte ras de volmaakte suggestie vermocht te geven van de voorgestelde figuur, niet slechts naar het uiterlijk, maar vooral ook naar het innerlijk. Geen blanke beroepsacteur zou deze suggestie zelfs maar kunnen benaderen. Maar daarenboven: het spel van dr. Lashley had niets dilettanterigs, maar was van een beklemmende dramatische kracht. Hoe knap reeds dadelijk de inleiding (in het paleis van den keizer) en hoe voortreffelijk zegde hij de monologen in gebroken neger-Hollandsch.* En bovenal: hoe voortreffelijk gaf hij den groeienden angst in zijn klagen, jammeren, kruipen! Het is werkelijk een onverbetterlijke en onvergetelijke creatie die diepen indruk maakte. Alle hulde!“

Trouwens, alle oordeelvellingen, in de pers en van de aanwezigen, waren even vleiend, zoowel wat het spel, als wat de regie en de ensceenering van den heer Adr. Hooykaas betreft.

Wij zijn het dan ook volkomen eens met den heer Luc Willink, criticus van „Het Vaderland“, die de hoop uitsprak, dat dit stuk zóó nog eens en dan voor een véél grooter publiek mag worden opgevoerd.

Intusschen zit „Boeatan“ nu, zooals de volksmond zegt: „met de gebakken peren“. De altijd optimistische Raad van Beheer dezer zoo nuttige instelling had zekerlijk gehoopt op een batig saldo, als kleine tegemoetkoming in den hoogen prijs, welke aan Boeatan gevraagd wordt voor de eventuele vertegenwoordiging, bij de aanstaande Koloniale Tentoonstelling in het Westbroekpark, van haar streven tot bevordering der Oost- en West-Indische kunstnijverheid en huisvljijt, gelijk zij dat met zooveel succes heeft gedaan in hetzelfde Minangkabausche Adathuis, dat nu te Scheveningen weer op is gebouwd. Voor welk doel?

In de toonkamers van Bocatan, Heulstraat 19, te 's-Gravenhage, vragen sinds maanden alle bezoekers: „Van dit alles, met het mooie doel, dat er achter zit, gaat zeker een deel naar het Westbroekpark?“

Waarop dan helaas ten antwoord komt: „Dat is nog altijd een open vraag, omdat de financieele beheerders dier tentoonstelling blijkbaar heelemaal niets voelen voor Boeatan's idealistisch streven, en geen prijs schijnen te stellen op hare medewerking, integendeel, den huurprijs zóó hoog stellen en de voorwaarden zóó bezwarend maken, dat de Raad van Beheer op die wijze niet aan deelname kan denken.“

Hoe rationeel zou 't geweest zijn, dat het Gemeente-bestuur van den beginne af, bij het geven van terrein en subsidie, onder de gestelde voorwaarden aan de exploitanten ook had opgenomen: dat het Minangkabausche Huis evenals het Hoofdgebouw, onder beheer en toezicht der door de Overheid ingestelde commissie zou staan.

Is dit feitelijk niet de bedoeling geweest?

En zou 't niet, óók in het belang der financieele exploitatie dezer „Koloniale“ onderneming zijn, een oude instelling van algemeene bekendheid en toeloop, zoo als Boeatan, gedurende bijna 30 jaren bewezen heeft te zijn, onder hare medewerkers te tellen?

Zij, die voelen voor Boeatan's streven, ook buiten Den Haag wonenden, zelfs in het buitenland, zien met groote belangstelling uit naar de uitkomst dezer hangende onderhandelingen.

Zoo ontving het Bestuur der Vereeniging „Oost en West“ dezer dagen van een lezer van „Het

**KLEEDING
MEUBELEN
TAPYTEN enz.**
in 12 MAANDEN zeer discrete behandeling
DE **Centrale
Warenmagazijnen**
N. Z. VOORBURG WAL 312 - AMSTERDAM

Verbindingen te Den Haag - Rotterdam - Utrecht
— Levering door geheel Nederland — 5579

PARFUMERIE TIP-TOP

KORTE POTEN 17 5018

FREDERIK HENDRIKLAAN 289a

Een voorbeeld van onze goedkope prijzen:

Ponds cream in pot	69
Erasmic Tandzeep	24
Niva Tandpasta	van 75 voor 59
Dr. Dralle's Birkenwasser van 175 voor 159	
„ „ „ van 300 voor 275	
Zwartkop Shampoo	van 20 voor 15
Pepeco Tandpasta	van 75 voor 49

5125

'n Indische Courant in den Haag!!

U behoeft u tegenwoordig geen dure Indische courant meer te laten nasturen om up-to-date te blijven van alles wat in ons Indië gebeurt. Goedkoop en vlugger lichten wij U in. Dagelijks geven we in ons

Ochtend- en Avondblad de belangrijkste Indische telegrammen en de artikelen daarop betrekking hebbend.

Iedere week verschijnt ons bijblad „OVERZEESCHE GEWESTEN“ in 4 pagina's, dat U naast leidende artikelen, een keur van belangrijke plaatselijke, dan wel typische berichten brengt.

Het land waarin U zwoegde, blijft voor U leven, is naast de deur, hoewel U er 14000 K.M. van verwijderd bent.

Onze abonnementsprijs is slechts f 3,50 per kwartaal

DE AVONDPOST MET OCHTENDEDITIE

TELEFOON 116100*

SPUI 39a

den Haag
Kasparlaan 26
Tel. 11 4574
Haagse
Opleidings- en
Schoolorvereeniging
Bijeenkomst voor 1932
Moderne methodes
Kleine klassen
Dir. J. P. B. B. B.

5139

J. M. MEERTENS
EFFECTEN EN ADMINISTRATIES
PASSAGE 82 — DEN HAAG
TELEFOON 115384 5292

Paedologisch Instituut
VALERIUSPLEIN 11 AMSTERDAM
INRICHTING VOOR OBSERVATIE VAN
MOEILIJKE EN ACHTERLIJKE JONGENS.
Geeft na 4-8 weken observatie paedagogisch advies
aan ouders of voogden omtrent geplaatste pupillen.
Directeur: Prof. Dr. J. WATERINK.
Medisch adviseur: Prof. Dr. L. V. D. HORST.
Verpleeggeld f 3.50 — f 4.50 per dag. 5108

UITZENDING VAN DINERS
L. S. Stelt U prijs op een goed bereid diner?
Bestelt Uw maaltijden dan bij: 5297
FIRMA H. J. LOS Telefoon 556389
b. g. g. 555345
waar alles met eerste klas ingrediënten wordt bereid.
— Berkenboschblokstraat 2, Scheveningen —
Vlugge bediening. Concurrerende prijzen.

Leden van „Oost en West”
Het aangewezen adres voor Uw
MEUBILEERINGEN
IS **H. MEULDIJK**
Den Haag, Apeldoornschelaan 24-34
Telefoon 391872 5330
Alles prima eigen stoffeerwerk
— met garantie —
Steeds de grootste sortering voorradig

STOFZUIGERS
REPARATIE Heeft U een Stofzuiger nodig?
VERKOOP Is Uw oude machine versleten?
INRUIL Moet hij prima met garantie en
HUURKOOP goedkoop gerepareerd worden?
5058 Belt U dan even: Tel. 392662
Technisch Bureau Hundepool
Verkooppureau der Ritsema-Stofzuigers
APELDOORNSCHE LAAN 46 - DEN HAAG

Boekhandel E. NOORDIJK
BANKAstraat 14a — DEN HAAG
Telefoon 111434 5388

- ALLE SCHOOLBOEKEN -
Romans - Leesgezelschappen - Bibliotheek
Schrijf- en Teekenbehoeften

Wij verhuren Auto's zonder chauffeur
Uitsluitend nieuwe wagens, per dag, week of maand.
L. J. v. PUFFELEN, Weteringkade 83
Telefoon 771602. — DEN HAAG (Holland). 5268

Koloniaal Weekblad" uit het Noorden van ons land, met een geldelijke bijdrage, het volgende schrijven:

„In het Koloniaal Weekblad No. 13, van 31 Maart 1932, las ik onder de rubriek „Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt”, dat te 's-Gravenhage door verschillende middelen, zooals tooneelvoorstellingen, Bridgedrive, enz., pogingen worden gedaan om gelden bij elkaar te krijgen ter bevordering van de Oost- en West-Indische Volkskunsten. Uit den aard der zaak kunnen buiten 's-Gravenhage wonenden daaraan niet deelnemen. Maar daar ik gaarne mede iets bijdraag voor een dergelijk nuttig en goed doel als de bevordering der volkskunst, zend ik u hierbij een kleine bijdrage.
En mag ik u verder vragen: zouden er niet meer zijn, die na oproep in „Oost en West”, iets voor dit doel zouden willen afzonderen?

Dit doen wij bij deze, in de hoop, dat allen, die dit lezen, blijk mogen geven van hun belangstelling, niet alleen door de noodige geldelijke, maar vooral ook door de even noodzakelijke morele steun te verleenen, welke dit schoone streven behoeft om het gestelde doel te kunnen, zoo niet bereiken, dan toch benaderen, ten algemeenen nutte, niet voor Indië, maar óók voor Nederland, voor de geheele wereld!

*) Zijn eigen vertaling uit het Amerikaansch. Red.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschr.

I. Uit de Europeesche Pers.
Het internationale luchtverkeer.

De Australian National Airways Ltd. doet — zooals uit een brief uit Sydney aan de Java-Bode (2/3, 2de bl.) blijkt — een laatste bod voor haar bestaan. Indien niet spoedig steun wordt verleend, zal een van de beste organisaties van het luchtvaartwezen in Australië moeten worden ontbonden. Gevraagd wordt een financieel steun in den vorm van een garantie op het debet van de maatschappij. Het eerste voorstel is een subsidie op de diensten in Australië van 1 s. 1½ d. per afgelegde vliegmijl. Het tweede voorstel is, dat geen subsidie wordt verleend, doch dat in stede van de tot dusver onderhouden diensten, de maatschappij door de Australische regeering opgedragen wordt om geregelde post- en passagiersdiensten in te stellen tusschen Wyndham en Delhi, of tusschen Wyndham en Rangoon of tusschen Wyndham en Singapore tegen een contractprijs, waardoor Australië verbonden wordt aan de vliegdiensten van de Imperial Airways Ltd. naar Londen. Voor de drie routes zal de Australische regeering bij een wekelijkschen dienst per jaar resp. betalen £ 88.133, £ 66.794 en £ 49.608. De directie van de Imperial Airways is van opinie, dat het thans het geschikte tijdstip is, om den Britsch-Indischen dienst naar Australië uit te breiden; dit moet tot stand gebracht worden, zoodra de financieele omstandigheden in Engeland en in Australië zulks toelaten. De voordeelen van een geregelde dienst, niet alleen ten behoeve van de gewone betrekkingen tusschen de bewoners in de Dominions en het moederland, doch in het belang van den handel, zijn h. i. zeer groot. De corr. van de Java-Bode acht het opmerkelijk, dat in geen van de voorstellen samenwerking met de K. N. I. L. M. wordt genoemd, vooral wanneer men daarbij de groote medewerking in overweging neemt, welke men van Ned-Indië bij meer dan een gelegenheid ondervond, in het bijzonder bij de jongste vlucht van de Australian National Airways Ltd. met de Kerstpost naar Engeland en terug. Wanneer geen van de aanbiedingen der twee maatschappijen wordt aangenomen, kan er iets verwacht worden voor de K. N. I. L. M. Het financieele aspect komt in de eerste plaats in aanmerking; daarna de voorkeur aan de plaatselijke en Britsche ondernemingen en tenslotte de kwestie van de efficiency.

Correspondenties uit het Buitenland vinden wij o.a. in het Soer. Hbl. (29/2 i/m. 5/3), de Deli Crt. (7 i/m. 12/3), De Loc. (27/2, blz. 4 en 2/3, blz. 3 en 23 „Shanghai”, A. Londres) en de Java-Bode (3/3 „Shanghai”, „Br-Indië”; 4/3, 3de bl. „Z.-Afrika”; 5/3 „De kracht der zwakheid”).

Crisiszaken.

De Loc. (27/2, blz. 3 „Het noodigste”) constateert dat de afgelopen week belangrijke crisiszaken tot een beslissing bracht, dan wel tot eene beslissing nabij; zij bracht de Regeering naast aanvaarding harer ontwerpen in den Volksraad, mede eene belangrijke crisisvolmacht. De tabaksaccijns, die f 15 miljoen moet opbrengen, is principieel goedgekeurd en kwam er zonder hoofdelijke stemming door; de generale verhooging der opcenten op de invoerrechten van 20 op 50 zal wel aanvaard worden evenals de tiende benzinecent; de crisisheffing op het inkomen zal wel onveranderd worden aangenomen en de crisismemoriepost is toegestaan; een hulpcredietbank, bestemd voor steun

aan levenskrachtige bedrijven, zal worden opgericht; een werkloosheidspost op Justitie geeft hoop dat de Regeering tenslotte ook een aandeel in de in Indië als primair-noodig aangewezen financieele steunverleening aan werklozen niet uitsluit; de Economische Commissie aan te vullen met particuliere leden, zal door de Regeering in overweging worden genomen. De noodzakelijkheid van deze voorzieningen staat bij voorbaat vast. Doch n. h. o. van De Loc. ligt het zwaartepunt van het crisisbeleid niet daar, doch in de verdere en stelselmatige verlaging der landsuitgaven. Dit blijft naast en boven al het andere de hoofdzaak. De gewone landsinkomsten daalden van ver boven de f 500 miljoen, enkele jaren geleden, tot een goede f 300 miljoen thans. Zelfs al vond men nog méér dan men reeds vraagt aan nieuwe heffingen, dan blijft nog altijd een ontzaglijke afstand te overbruggen. En dat kan alleen geschieden: door de uitgaven te verlagen.

Het Soer. Hbl. (5/3, 2de bl. „Volksraad en Publiek”, Z.) is mede van oordeel dat de Regeering lang niet ver genoeg gaat met de versoering van 's Lands administratie. Alleen voor ambtenaarssalarissen, aflossing en rente van staatschulden en voor pensioenen zijn zowat alle inkomsten nodig. Legt de Regeering zich neer bij de suggestie: dat men onmogelijk verder kan gaan zonder vitale deelen van het organisme aan te tasten, dan zal zij wellicht nog een paar jaren kunnen doorgaan op den huidige weg, doch zij zal daarvoor niet ontkomen aan de noodzaak dier versoering. Zij zou alleen verplicht zijn, in de jaren der nog al te groote tekorten die aan deze versoering voorafgaan, door allerlei noodheffingen zóó zware lasten te leggen op den particulier en het particuliere bedrijfsleven, dat zij de grenzen van het redelijke verre overschrijden. Z. waarschuwt met nadruk hiertegen. De Regeering staat echter voor eene uiterst zware taak. Niet dat zij zou te kampen hebben met onwil harer hooge ambtelijke adviseurs; de oorzaak zit dieper en schuilt in het systeem. Men spreekt over het gevaar, verbonden aan de aantasting der vitale deelen van het administratieve organisme. De Regeering zal het apparaat van 1932 moeten vergelijken met dat van 1914, en — met aanvaarding eener correctie in verband met normalen groei — zoo spoedig mogelijk komen tot afsnijding van alles dat daarbuiten uitsteekt.

In dit verband leze men: De Loc. (2/3, blz. 3 „De heffing”; blz. 21 „Raadsels”), het Soer. Hbl. (3/3, 4de bl. „Weelderige administratie”), de Java-Bode (4/3 „De kip met de gouden eieren”, v. W.; 5/3 „Opvattingen over de crisisheffing”, J. E. J.; 8/3 „Doorzetten met het Crisisbeleid”) en het Bat. Nwsbl. (8/3 „Kloek geluid”, R.; „De spiegel voorgehouden”, Meijer Rannest; „Gedwongen pensionneering”; 3/3 „Financieel beleid”, R.)

Nieuwe industrieën.

De Deli Crt. (11/3, 2de bl.) bevat een verslag van een persgesprek met den heer Prins, directeur van de Ned. Basalt Mij. De N. B. M. is holding company voor firma's in Duitschland en België, die basaltgroeven exploiteeren. De heer Prins vertoefde in Indië om na te gaan of hier bergen zijn, welke een voldoende massa steensoort leveren van goede kwaliteit. Het plan is dezen steen in grootbedrijf te breken in verschillende grootten, voor den aanleg van wegen, speciaal asfaltwegen, eventueel trottoirtegels. Het bedrijf moet een grootbedrijf kunnen zijn, daar anders de opzet niet loonend kan wezen. In Duitschland wordt 1200 tot 1400 ton per dag en per groep tot steen verwerkt; in Indië moet minstens 500 tot 600 ton verwerkt kunnen worden. De heer Prins toonde zich optimistisch ten aanzien van de kans van slagen van zulk een grootbedrijf, ondanks de tijden; hij voor zich ziet er zeker nog perspectief in. Het ligt in de bedoeling zowel op Java als op Sumatra een grootbedrijf op te zetten, indien aan de eischen van hoeveelheid en kwaliteit kan worden voldaan.

Naar het Sem. Alg. Hbl. verneemt is te Semarang een nieuwe industrie in opkomst: de fabricage van toonbank-bascule's. Jarenlang heeft Semarang een vooraanstaande plaats ingenomen in de Javaansche weegwerktuigenindustrie; het leverde vrijwel alle datjins. Bij de inwerkingtreding van het verbot voor de ouderwetsche datjins kwam de datjin-industrie geheel stil te liggen; de fabrikanten waren niet in staat een datjin te fabriceren, die aan de eischen van het IJkwezen kon voldoen. Een der Chineseesche handelaren in weegwerktuigen is thans overgegaan tot de fabricage van toonbank bascule's. Deze weegtoestellen behoeven niet onder te doen voor het Europeesche fabrikaat; de thans geldende marktprijzen laten een behoorlijke winst aan den Ned-Indischen fabrikant. De jaarlijksche invoer van dit artikel alleen op Java is op 5000 stuks te schatten.

Te Batavia is een verffabriek gebouwd door de firma Regnault, welke thans officieel geopend is (Java-Bode, 5/3). De heer Regnault gaf een overzicht van de ontwikkeling der verfindustrie; de verbetering van de techniek werd mede oorzaak van economischer en praktischer werken en zoo is thans de nieuwe fabriek uitgerust met het nieuwste op dit gebied. Burgemeester Meyroos wees er op dat de grond waarop de fabriek is opgericht, tot de terreinen behoort, die de gemeente Batavia bestemd heeft voor industriele doeleinden; spreker hoopte, dat er weldra meer fabrieken zouden volgen. In deze tijden van depressie is de opening van de verffabriek A. P. Regnault een bewijs dat, als men zich maar niet laat neerdrukken, er nog wel wat te doen is.

Bij den rondgang in de fabriek zag men 60 personen werkzaam, hoofdzakelijk Inlanders, die hier weer eens hun aanleg voor fabriekswerk hebben bewezen.

De Java-Bode bespreekt „De reorganisatie van het Volkscredietwezen” (2 en 3/3, J. E. J.) en vertelt van „Prenten en Penningkabinet”, te Batavia (7/3), het Soer. Hbl. van „Prehistorisch Onderzoek” (3/3, Dr. v. St. C.).

Concessies of erfpacht.

Het Soer. Hbl. (1/3, 2de bl. Zentgraaff) en de Deli Crt. (9 en 10/3) schrijven over concessies of erfpacht ter Oostkust van Sumatra, een koloniale aangelegenheid van den eersten rang. We hebben hier — zegt de Deli Crt. o.m. — een terrein, dat rijkelijk botsingen kan opleveren, evenals ook in het verleden aan meningsverschillen geen gebrek is geweest. Ook thans laat het zich aanzien, dat de regeling van de omzetting der concessies in erfpacht niet zonder moeilijkheden zal plaats hebben; we zitten er reeds midden in. Over enkele jaren zullen verschillende concessies aflopen en vóór dien tijd moet de zaak haar beslag hebben gekregen. In 1928 verklaarde de Minister dat, wanneer het vraagstuk in 1935 in behandeling zou komen, er voldoende tijd over zou zijn om een beslissing te nemen, aangezien immers het grootste deel der rechten eerst in 1949 aflooft. Sindsdien is de zaak slepende gebleven totdat dezer dagen door de nota van den heer Bastiaanse, hoofd van de afd. Agrarische Zaken, de knuppel in het hoenderhok is geworpen. Dit stuk nu wil de heer Zentgraaff tot basis der onderhandelingen genomen zien, welke wensch ter Sumatra's Oostkust niet wordt gedeeld. Hier heeft de nota-Bastiaanse in de kringen der cultures tot ongerustheid aanleiding gegeven en voor die ongerustheid moet inderdaad reden bestaan. Gezaghebbende bestuurskringen ter S. O. K. zijn van meening dat de eischen vervaalt in de nota-Bastiaanse het bestaan van de cultures, met name van de tabakscultuur, ernstig in gevaar brengen. Bij Zentgraaff staat voorop, dat Deli een structuur heeft, welke geen harmonische ontwikkeling kan hebben; het land is overdekt met concessies, en voor den groei van een normale bevolking is er geen plaats. Zentgraaff wensch de gelegenheid van de omzetting van concessies in erfpacht aan te grijpen om veel grond vrij te maken voor de bevolking. De nota-Bastiaanse bevat hier echter zoodanige eischen, ook volgens de meening van het Binnenlandsch Bestuur, dat voor de bestaansmogelijkheid met name van de tabakscultuur, wordt gevreesd. Ter S. O. K. wordt reeds met die bevolkingsbelangen terdege rekening gehouden. Een uitvoerig onderzoek is ingesteld naar de eventueel rechthebbenden op den grond, terwijl ook de cultures — juist nu de Poenale Sanctie voor de tabak is prijsgegeven en afschaffing voor de andere cultures nog slechts een kwestie van een nabije toekomst geacht moet worden — zeer wel inzien dat het op onbekrompen wijze rekening houden met bevolkingsbelangen tevens een belang is voor de cultures zelf; in de toekomst zal voor een deel op een ter S. O. K. gevestigde bevolking voor den arbeid op de ondernemingen een beroep gedaan moeten worden. De omzetting van de voor 75 jaar verleende concessies in erfpacht zal aan de huidige concessionarissen geld kosten, niet alleen bij die omzetting zelf, maar ook voor den geheelen duur van het erfpachtrecht. Een voordeel is, dat erfpacht groter rechtszekerheid geeft dan concessie. Bij het vaststellen van de basis der onderhandelingen richtte men zich niet eenzijdig naar het verleden en staren men zich niet blind op voorbijgeganen voorspoed. De Oostkust van Sumatra heeft een uiterst snelle ontwikkeling gehad, welke geïllustreerd wordt door het feit van de enorme toeneming van het hier geïnvesteerde kapitaal. Die ontwikkeling is tot staan gekomen en het laat zich aanzien, dat het tijdperk dat voor ons ligt er in het gunstigste geval een zal zijn van consolidatie, niet van vooruitgang. De ontwikkeling van het laatste decennium is te snel in haar werk gegaan dan dat men er aanwijzingen uit zou mogen putten voor een voortschrijdende welvaart.

Landbouwzaken worden behandeld in De Loc. (27/2 Naar de Lampons; blz. 29 „Hout”; blz. 29 en 3/3 „Een suikerterreinmarkt”, het Soer. Hbl. (2/3, 2de „Het jubileum-Filet”, op Kendeng Lemboe; 4/3 „Cultuurbelangen”, Dr. v. H.; 2de bl. „Houtcontracten”, Z.), De Sum. Post (5 en 11/3 „Arbeidsreserve”) en de Deli Crt. (8/3 „Kolonisatie in de Gajolanden”; 10/3, 2de bl. „Bescherming van den werknemer”; 12/3, 5de bl. „De rubber”, Jac. F.)

De wegeaanleg in de Buitengewesten.

Tot een van de voornaamste bezuinigingsobjecten behoort de wegeaanleg in de Buitengewesten, welke sedert enkele jaren zoo noodzakelijk werd geacht voor de ontwikkeling van de geïsoleerde gebiedsdeelen, en ook, zooals in het Gouvernement Atjeh, urgent uit politiek oogpunt. Thans — zoo deelde men aan Aneta (Deli Crt. 12/3) mede — zal voor verschillende wegen de aanleg worden stopgezet; de aanleg van de meest noodzakelijk geachte verbindingswegen zal in langzamer tempo geschieden. Tot de wegen, waaraan in langzaam tempo zal worden doorgewerkt, behoort o.a. de Datriweg; deze weg gaat door een belangrijke cultuurstreek, waar de H. V. A. uitgebreide concessies heeft. De weg is voor een groot deel gereed en zal op eenvoudige wijze worden voltooid tot Sidikalang; de rentabiliteit is verzekerd. De Djambi hoofdweg, de toekomstige verbinding met het Westelijk gedeelte van

NEUTRALE SCHOOLVEREENIGING „SWEELINCKSCHOOI”

1ste SWEELINCKSTRAAT 22-24 - DEN HAAG

6 jaar L.O. met Fransch en Handenarbeid. Opleiding voor H. B. S. enz.
4 jaar U. L. O. Opleiding Diploma A. en B.

De Directrice: Y. O. M. BRANDENBURG,
Leerares Paedagogiek M. O. A. en B.

5546

Sumatra, zal in langzaam tempo worden voortgezet, evenals de Rebangweg in Zuid-Sumatra. De aanleg van den Ophirweg in Sumatra, welke slechts over een afstand van 10 K. M. voltooid is, wordt gestaakt. Met den Rokanweg, welke 150 K.M. lang moet worden, is men over een afstand van 25 K.M. klaar. De verdere aanleg van dezen weg en van den Lokoweg in Noord-Sumatra wordt voorloopig stopgezet. In Atjeh wordt kalm doorgewerkt aan den transversaalweg Meulaboh-Segli. De Westkustweg gaat van Kota Radja over Meulaboh, Tapah Toean, Bakongan enz.; het moet thans reeds mogelijk zijn van uit Kota Radja over den Westkustweg in Bakongan te komen. Verder zullen in Sumatra nog enkele wegen verbeterd worden en sommige bruggen worden gelegd. In Borneo zal met den aanleg van den kustweg ten N. van Pontianak in langzaam tempo worden voortgegaan. De waterweg tusschen de Barito en de Koeala Kapoeas, het Serapatkanaal, wordt in zoover voltooid, dat voorloopig aan de scheepvaartbehoefte kan worden voldaan. De asphaltteering der wegen in de Buitengewesten zal verder in langzamer tempo geschieden.

II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche pers.

De Volksbeweging.

De P. B. I.-groep en ook persoonlijk dr. Soetomo hebben steeds aanvallen te verduren van den kant der Jogjasche en andere tegenstanders die elke gelegenheid aangrijpen om die groep en den persoon van dr. Soetomo als nationalistischen verdacht te maken. Er hebben zich reeds drie gelegenheden voorgedaan: de „onthulling van den naam van den schenker der f 30.000 voor het nationaal gebouw te Soerabaja, een huwelijksadvertentie welke in het P. B. I.-orgaan de „Soeara Oemoem” gestaan had en de bewering, dat dr. Soetomo den stakers van de C. B. Z., die bij hem om raad waren gekomen, gezegd zou hebben dat zij verkeerd hadden gehandeld en om vergiffenis moesten vragen.

Het bericht over de f 30.000 heeft wel de meeste pennen in beweging gebracht, die van de Mustika was wel de ijverigste. In een hoonend artikel in het nr. van 30 Januari tart dit blad, nadat de Soeara Oemoem de stellige verzekering had gegeven dat de schenker geen Europeaan, doch een Indonesiër was en dit laatste reeds bij de opening van het nationaal gebouw door dr. Soetomo verklaard was, om den waren naam van den schenker dan maar te noemen!

De Pewarta Soerabaja van 27 Januari meldde reeds dat dr. Soetomo het bericht stellig tegengesproken had, doch bleef weigeren den naam te noemen, in verband met zijn eenmaal gegeven woord.

Bintang Timoer (27 Jan.), Siang Po (27 Jan.) en Aksi (2 Febr.) zijn van meening dat er niets in zit een gift te ontvangen van een Europeaan of wie ook, wanneer er geen bindende en voor de vrijheidsbeweging schadelijke voorwaarden aan verbonden zijn. Het kan best zijn dat de gift gekomen is van een Europeaan die voelt dat hij een eereschuld heeft te vereffenen en daarom een deel van zijn in Indië verkregen rijkdom afstaat. Daartegen kan geen bezwaar bestaan. Zij zijn overtuigd dat ook Ki Hadjar Dewantoro er niets tegen zou hebben en veroordeelen verder de journalistieke opvattingen van Mustika die tegen den wil van den schenker diens naam publiceerde.

De Sipatahoenan van 4 Febr. ziet in de „onthullingen” van de Mustika kleingeestigheid en jaloezie; men is jaloeersch op de door elk onbevooroordeeld persoon erkende verdiensten van dr. Soetomo en zijn groep. Het schijnt dat de vooruitgang der Soerabajanen een achteruitgang der Jogjameschen ten gevolge heeft gehad. De Mustika komt nu in de nrs. van 5 en 6 Febr. met nieuwe mededeelingen over den schenker der 30 mille: hij is, zegt het blad nu, de Hollander J. H. Behrens, ex-koffieplanter en wonende te Banjoewangi, bekend om zijn rijkdom en milddadigheid. Het bedrag was oorspronkelijk bestemd geweest voor een I.E.V.-school in Banjoewangi, doch daar deze door het Gouvernement werd overgenomen, werd het geld teruggegeven en de heer Behrens, die het toch al als afgeschreven beschouwde, schonk het aan dr. Soetomo en niet dan nadat hij er met den Gouverneur van Oost-Java, den heer Hardeman, over gesproken had. Deze had er geen bezwaar tegen gehad.

De Bintang Timoer van 20 Jan. hekelt degenen

NILLMIJ

Hoofdinspecteur voor 's-Gravenhage: F. J. MAHLMAN,
Plaats 31a 5383

Abonneert U op:

en

Adverteert in:

Het Katholieke Dagblad van
den Haag en Omstreken

DE RESIDENTIEBODE

TORENSTRAAT 27 — DEN HAAG

Telefoon 116120

5394

INSTITUUT HOMMES
BYZ. HOOGERE BURGERSCHOOL A.5, c.
HOOG ZAND
TWEE GERENOMMEERDE INTERNATEN.
PRIMA INDISCHE REFERENTIES.

5350

SCHOOLVEREENIGING
„INSTITUUT WOLTERS”

Surinamestraat 25 - Den Haag

OPLEIDING

voor Gymnasium, H.B.S. en Lyceum
KLEUTERKLASSE

voor kinderen van 3 tot 6 jaar

Inlichtingen dagelijks aan de school, liefst van 10 tot 11 uur
Telefoon 180347

5075

De Directeur,

U. ANDRINGA

Ook het vorige jaar slaagden wederom alle (32) leerlingen.

Vestigt U te Scheveningen

Modern ingerichte étagewoningen te huur,
Harstenhoekweg 193 tot 239

Huurprijzen vanaf f 475.— per jaar.

Dicht bij strand en station.

v. d. ELSHOUT & DE BAKKER.

Telefoon 338063, 338587, 556221

5311

VAN MARLE EN BIGNELL
 Lange Voorhout 58 's-GRAVENHAGE
 —
KUNSTVEILINGEN MEUBELVEILINGEN TAPIJVEILINGEN
 —
 Op aanvraag wordt Catalogus toegezonden

5551

die „dronken van nationalisme”, alle menschen haten die niet van hun natie zijn, dit in verband met de aanvallen op de Soera Oemoem en haren hoofdredacteur Tjindarboemi wegens het plaatsen eener advertentie waarin een Europeaan een huishoudster zoekt van Inheemschen landaard, om met onderling goedvinden een huwelijk aan te gaan. Het blad *Al Jaun* is verontwaardigd over dit koppelaar spelen van een nationalist, vindt het een zonde. De groote leiders, als Soekarno, Soetomo, Tjipto en vele anderen — aldus de *Bintang Timoer* — hebben tal van vrienden onder de Europeanen en zelfs familie; zij strijden tegen het systeem, niet tegen de natie of het individu. *Mustika* vergelijkt de advertentie zelfs met een poging om de gelederen der I.E.V.-ers te versterken en dat terwijl nu overal de nationalistische ageeren tegen de verleening van grondrechten aan Indo-Europeanen! Het blad heeft niet zoo'n bezwaar tegen het huwelijk van een Indonesiër met een Europeesche vrouw, omdat de kinderen dan Indonesiërs worden.

Door vele bladen is de sterfdag van Diponegoro, 8 Februari, herdacht. Zoo wijdde de *Sipatahoenan* er een lang hoofdartikel aan, waarin de levensloop van den „Javaanschen voorvechter” wordt beschreven. Het blad wekt tot algemeene herdenking van dien sterfdag op. De *Sedio Tomo* noemde de voornaamste karaktereigenschappen van Diponegoro diens verdraagzaamheid en standvastigheid en stelt hem ten voorbeeld aan de tegenwoordige volksleiders.

Bij het bericht omtrent de arrestatie van 22700 nationalist in Britsch-Indië, voor de *Sipatahoenan* van 6 Febr. een bewijs van de felheid der actie daarginds, vraagt dit blad of hetzelfde aantal nationalist in Indië wel gevonden kan worden, bereid om vrijwillig de gevangenis in te gaan. Als er hier zooveel nationalist waren, zouden de Indonesiërs hunne wenschen spoedig verwezenlijkt zien!

In *Mardi Kasantosan* (Jan.) geeft iemand zijn meening over het streven van ir. Soekarno om weer tot een Indonesische eenheid te geraken. Hij betreurt de splitsing van de P.N.I. in Partai Indonesia en Golongan Merdeka (de „onafhankelijken”); het hereenigen der partijen is de eenige goede oplossing, al zal het moeilijk wezen doordat de verschillen met den dag scherper zijn geworden. De Onafhankelijken hebben nu geen vertrouwen in de intellectueelen meer en wenden zich naar de massa van het volk; het lijkt er op of de G. M. een klassenstrijd wil ontketenen. De Partai Indonesia, die verklaarde democratisch van beginsel te zullen zijn, heeft in de practijk zich anders getoond, is nu meer te vergelijken met de P.B.I. Schrijver merkt op dat beide partijen, de P.I. en de G.M., als non-coöperatoren ook de consequenties daarvan moeten aanvaarden, dus een democratie berustend op een krachtige massa-actie. De partijen moeten de grondslagen der ontbonden P.N.I. nimmer uit het oog verliezen. Men zij echter voorzichtig in de keuze der intellectueele leiders. Ook de jeugd waarschuwt hij er voor. Hij pleit verder voor inwendige strijding om beide partijen weer in één P.N.I. te vereenigen. De Taman Siswo, die door de scheuring tusschen P. I. en G. M. eveneens een splitsing heeft ondergaan, zou er bij gebaat zijn. Voor de Regeering zal de herrijzenis der P.N.I. evenzeer

voordeeliger zijn, al wacht Haar dan geen gemakkelijke taak. Zij zal er namelijk winst bij hebben, als t.z.t. het communisme weer het hoofd opsteekt. Communisme kan in deze tijden gemakkelijk weer opkomen.

Diverse onderwerpen.

Ter eere van het 40-jarig regeeringsjubileum van den Soesoehoenan van Soekarta, verscheen de *Darmokondo* van 22 Jan. met een rood-witten rand (de kleuren van Z.V.H.). De Maleische editie wijdt onder het hoofd „Een tragiek” een hoofdartikel aan het jubileum, waarin o.m. wordt uiteengezet, dat in die 40 jaren de positie van het zelfbestuur steeds is achteruitgegaan en dat in den loop dier jaren de Vorst veel aan macht heeft moeten inboeten. De bewoordingen van den felicitatiebrief van den Landvoogd, zijn dan ook niet in overeenstemming met de werkelijkheid. Het Vorstenlandsche volk is in vergelijking met dat der gouvernementslanden niet vooruitgegaan.

In een ander artikel wordt gevraagd of de positie van den Soesoehoenan met het verkrijgen van het grootkruis en den titel van „Vorstelijke Hoogheid” wel zal stijgen. Er is in het Javaansch geen hogere titel dan die de Soesoehoenan reeds heeft, n.l. „Sang Praboe”.

De *Soera Oemoem* van 23 Jan. neemt den brief van den Landvoogd in extenso op en zegt dat men daaruit kan zien hoe de vorst daarin wordt opgemeld, terwijl hij in de practijk in het oog van den Oosterling wordt vernederd.

Oost- en Westindisch literatuuroverzicht.

De Redacties van tijdschriften, welke in deze rubriek worden opgenomen, worden uitgenoodigd de bladen rechtstreeks ten zenden aan den redacteur van deze rubriek, v. Beverningkstraat 23, 's Gravenhage. Hetzelfde geldt voor uitgevers, die hun boeken in dit overzicht wenschen vermeld te zien.

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië

No. 34 van 20 Febr.: Rubber Forestry (het rubber-boschbouw-systeem van den heer Birkemose op Shanghai Pahang Estate blijft in het centrum der belangstelling aan den Overval staan). — Meerdere landbouwvoorlichting gewenscht, door W. L. Mesman. — Europeesche landbouwkolonies in Indië. Een utopie? X (regeeringscredieten). — Mozaïek in de Vorstenlandsche tabak (een ziekte). — Microorganismen (nieuwe belangwekkende onderzoekingen. Dr. F. Gerritsen heeft zich van de onderzoekingen van prof. S. S. Waksman aan het proefstation New Jersey te New Brunswick op de hoogte gesteld.) — Kruidnagelen en welvaarts-politiek. — Katjang-tanah en slijmziekte.

No. 35 van 27 Febr.: De oprechte Hollander en Britsche haat en nijd in verband met de thee-restrictie. — Het nieuwe theeproefstation van Ceylon. — Organische koffiebestemming (een preparaat, Adco geheeten, dat goede resultaten oplevert is in den handel gebracht). — De passievruchten van Australië (*Passiflora edulis* Sims en *Passiflora quadrangularis* Linn, in N.-I. bekend als *Poea negeri* en *Erbes*). — De honingbij in tropisch gebied. — Europeesche landbouwkolonies in Indië. Een utopie? XI. (De richtbank). — Landbouwvoorlichting en Indische landbouw, door dr. L. J. Vroom (slot). — Kalibestemming bij Vorstenlandsche tabak. — Bereidingswijze van ge vulcaniseerde buigzame rubber.

Europeesch Export Extract

Maart: Hoe men den wegenbouw financiert in Ned. Oost-Indië, door A. Sr. (met talrijke afbeeldingen). — De Nederlandsche basalt-Maatschappij en N.O.I., door A. Sr. (de vestiging van nevenbedrijven in Indië wordt mogelijk geacht). — Het Kon. Kol. Instituut, door A. Sr.

Geneeskundig Tijdschrift voor Ned.-Indië

Afl. 5: Massa-behandeling met rivanol bij dysenterie-epidemiën, door R. Soemardjo Martodivirio en M. U. Thierfelder. — *Framboesia cerebri* (?) en dr. M. R. Ganter, door dr. P. J. van der Schaar. — Over geslachtsverschillen in het gebied der Javanen, door J. H. N. Mijsberg—Van Roojen en prof. dr. W. A. Mijsberg. — Ziekte van Weil op Tarakan (Borneo), door dr. E. Smits. — Het syndroom der pylorusobstructie bij zuigelingen aan de hand van een typisch geval, door dr. D. P. R. Keizer. — Ciaal-psychiatrische gegevens over Java, door dr. P. J. van der Schaar. — Nogmaals over de giftigheid van Naja bungarus (N. hanah), door F. J. Nainggolan.

Gazette de Hollande

1 April no. 3178: In Netherlands India. Hints to Travellers (uit de *British Trade Review*). — The Town Batavia. Capital of Netherlands India (een belangwekkende beschrijving van de stichting en ontwikkeling van de „Koningin van het Oosten”).

J. A. MONOD DE FROIDEVILLE
 BELASTINGADVISEUR
 WIJNSTRAAT 91 - ROTTERDAM
 TELEFOON 54780 5615
 VOORLICHTING EN BIJSTAND IN ALLE
 — FISCALE AANGELEGENHEDEN —

De Ingenieur

25 Maart No. 13: De controversie uitgeschoten gloedwolken (nuées ardentes d'explosion dirigée) of lawinen gloedwolken (nuées ardentes d'avalanche), door dr. G. L. L. Kemmerling.

De Indische Post

No. 11 van 12 Maart: Onze Meening, door Z. (Reeds spoedig nadat de Volksraad in zijn huidige samenstelling zitting had genomen, heeft de wijze waarop het Inlandsche blok zich deed gelden, zeer de aandacht getrokken. Z. is van meening, dat de Inlandsche groep zelf de grenzen aanwijst, waarbinnen zij in vertegenwoordigende colleges vrijheid van beweging kan verdragen). — Kostbare hooge colleges, door Z. (vermindering van het aantal leden in den Raad van Indië van 7 tot 5 zou voor den goeden gang van zaken zeer wenschelijk zijn, vooral in deze tijden van bezuiniging.)

De Indische Verlofganger

No. 35 van 1 April: Het Holl. karakter van het 17de eeuwse Batavia, door A. Hallema, I (periodes uit de geschiedenis der stad, die oudtijds Kalappa en Jacatra heette. Coen noemde haar Olim Batavia Nova, maar had haar liever Nieuw Hoorn genoemd, naar zijn geboorteplaats).

Landbouw en Veeveelt

No. 16 van 29 Febr. De eerste Nederlandsche orchideeën-tentoonstelling van 6—8 November 1931 (de eerste tropische orchideeën zijn in 1705 uit de Ned. Koloniën in de Hortus te Leiden ingevoerd). — Theecultuur in nieuwe banen, door V. W. van Gogh (het rendement moet worden opgevoerd door middel van selectie, leguminosen en pluimvee).

Mededeelingen van „De Handelsvereniging te Medan”

No. 4 van 29 Febr. De bestemmingen van onze export (Nederland trok in 1931 ongeveer dezelfde uitvoerhoeveelheid tot zich als in 1930. De Vereen. Staten zijn sterk vooruitgegaan). — Invoer van manufacturen ter Oostkust van Sumatra. Jan.-Dec. 1929—1931. Invoer van rijst alsvoren Jan.-Dec. 1931. — Invoer van automobielen Jan.-Nov. 1929—1931 (het aantal verminderde van 1761 in 1929 tot 386 in 1931). — Aantal cultuurarbeiders ter Oostkust van Sumatra (238.474 in Dec. 1931 tegen 294.010 in December 1929).

Nederlandsch Indië Oud en Nieuw

Afl. 12 April. Het koninkrijk Siam door dr. J. Loohuis (vervolg. Een algemeen historisch, geographisch en economisch overzicht). — Batavia's oude landhuizen, door V. I. van de Wall (de vermaardheid welke Batavia in den Compagniestijd genoot als de schoonste Europeesche stad van het Oosten, ontleende zij voor een goed deel aan de statige buitenverblijven de z.g. „thuynen”, die haar omstreken tot in het binnenland in grooten getale sierden. Talrijke afbeeldingen verlichten het artikel, waaraan een lange lijst van de voornaamste literatuur over Batavia's oude landhuizen is gevoegd).

Neerlandia

April. Kolonisatie van Nieuw-Guinee (met kaartje). — Carl Richard Frowein †, door Fred. Oudschans Dentz (de eerste voorzitter van de groep Suriname van het A.N.V., in Zuid-Afrika overleden). — A. Ph. Samson (met portret ter gelegenheid van zijn 60sten verjaardag. Sedert vele jaren penningmeester van groep Suriname). — Surinaamsche brieven (over het onderwijs). — Nederlandsche tooneelspelers naar Curaçao (deze kunstreis gaat uit van het groep Ned. Antillen van het A.N.V.).

Oedaya-bulletin

Maart. No. I. Afscheid van Europa (van Noto Soeroto). — Uitzichten en inzichten van de Oedaya-beweging. — Rondom het vertrek van Raden Mas Noto Soeroto. — Afscheid aan de vrienden.

Onze Stem

No. 9 van 26 Febr. De functies der Weeskamer in Ned.-Indië, door Joh. de Ruyter (lezing van H. A. Warnars op 28 Aug. 1931).
 No. 10 van 4 Maart. De Stopzetting van de werving van Europeesche militairen voor het Ned. Ind. leger.

VEREENIGDE OCTROOIBUREAUX
 BEËDIGDE OCTROOIBEZORGERS
 H. J. KOOY - Ir. H. J. J. WEURMAN
 BEZUIDENHOUT 69 'S-GRAVENHAGE
 TELEFOON 772080 772081 772082
 AANVRAGEN VAN OCTROOIEN VOOR UITVINDINGEN EN DEPONEEREN VAN HANDELS- EN FABRIEKSMERKEN IN ALLE LANDEN. 5204

Woning- en Meubileerings-Bureau

M. LOEB

 Laan van Meerdervoort 338
 Telef. 392179

W. J. STOKVIS

Kon. Fabrik van Metaalwerken 5370

Heerengracht 9 - Den Haag

**SANITAIR
 VERLICHTING
 VERWARMING**

Grootste sortering — Laagste prijzen

Ch. F. RIJKEN & Co.

Pianofabrikanten 5373

NOORDEINDE 154, DEN HAAG

Hofleveranciers Telefoon 112523 - Giro No. 31010

MEERPOEL
heeft méér keus

PRINS HENDRIKSTR. 153. TEL. 334853
 FILIALEN: HEERENGRACHT 44 a. TEL. 114173
 COPERNICUSSTRAAT 123. HOEK BEEKL. TEL. 333128

HULPDIENST STICHTING CONTRÔLEWONINGEN

Tel. 118436. Kantoor Zomerweg. Giro 138412.

Speciaal ingericht voor het schoonmaken van Huizen, Gebouwen. Dienst verhuizingen en transport door geheel Europa. — Inlichtingen ook:

Bijkantoor: LAAN VAN MEERDERVOORT 338.

— Telefoon 392179 — 5391

A. M. v. EMBDEN & Co.

SPUI 24 - DEN HAAG

**IJZERWAREN
 GEREEDSCHAPSKISTEN
 EMAILLE GOEDEREN**

5374

Haagsche Verwarmings Industrie N.V.

Laan van Meerdervoort 508 - Telef. 392469

5373

**CENTRALE VERWARMING
 GASINSTALLATIE EN OLIESTOOKINRICHTING**

Uw adres voor:

 Edison-, Crystalphone-
 en Philips-
 Apparaten en Luidsprekers

Kunstzaal Edison

's-Gravenhage, Plaats 24. Tel. 115765.

5378

GEMEUBILEERDE WONINGEN

Heerenhuizen	huurprijs	f 175.— tot f 185.— p. m.
Dubbele Bovenhuizen	"	f 135.— tot f 140.— p. m.
Benedenwoningen	"	f 115.— per maand
Etagewoningen	"	f 80.— tot f 100.— p. m.

alles compleet gemeubileerd en direct te betrekken.

De beste aanbevelingen uit alle kringen. 5010

N.V. v/h CORSMIT, BROSSOIS & Co.

's-Gravenhage - Korte Houtstraat 14E - Tel. 113229

 25 JAAR.
 GARANTIE

**CASSETTES
 WELLNER-ZILVER**

 J. Willigen & Zonen
 HOEK P. HEIN-ZOUTMANSTR.

5371

Voor verzending, opslag en emballeeren Uwer bagage, wende men zich tot

Fa Boelhouwer, Kruyswijk & Balhuizen
 Fijnjekade 25—35, Den Haag. Tel. 112190.

Tevens Motorboot- en Autosneldiensten naar en van Noord-Holland, Utrecht, Groningen, Friesland, Drente, Overijssel en Gelderland. 5386

Nieuwste Huiskino

5016 ook in huur

Afwerken van films

N.V. Focusa Fotax

Alleen: Wagenstraat 60-62

TH. P. SCHRIJVER

Loodgieter, Zinkwerker en Metselaar
Houtmarkt 38-39 - Den Haag

Telefoon 117860 - Giro 152874

Aanleg voor Gas- en Waterleiding. Plaatsen van Baden, Geysers, Sanitaire Closets, Fonteynen en Electricische Geleidingen. 5017

Dit zijn Uwe adressen!!!

Pharmaceutisch Tijdschrift voor Ned.-Indië

No. 3 van 1 Maart. De Glycosiden van Digitalis Lanata, door dr. O. Tonn (door den Engelschen arts W. Withering in 1775 in de geneeskunde ingevoerd). — Mededeelingen uit het Militair Scheikundig Laboratorium te Bandoeng, door J. van der Mark. — Jurjen de Jong (die 12 Maart voor 35 jaren te Batavia het examen aflegde voor Mil. apotheker der 1ste klasse. Deze nestor viert 16 April zijn 70sten verjaardag).

De Rijkseenheid

No. 26 van 30 Maart. De Indologische Faculteit te Utrecht (Van de opening in Oct. 1925 werden met goed gevolg 155 examens afgelegd). — Zuid-Oost Azië. Beschouwingen en herinneringen, door dr. J. C. Loohuis. III.

No. 27 van 6 April. Indië's begrotings-perspectief, door ir. L. J. M. Feber. — De toestand in Britsch-Indië (het vraagstuk der gemeenschappen en het congres te Lahore), door Prokopius. — Zuid-Oost-Azië. Beschouwingen en herinneringen, door dr. J. C. Loohuis. IV.

Spoor- en Tramwegen

No. 7 van 29 Maart. Het Overwegen-vraagstuk te Batavia, door ir. H. C. van Meerten (naar aanleiding van een voordracht van ir. A. L. van der Laaken. Het vraagstuk is niet nieuw. Tot uitvoering van de vele plannen is het nooit gekomen en door gebrek aan kapitaal en door gemis aan overeenstemming tusschen de S.S. en de gemeente Batavia. In 1931 is een oplossing door de S.S. uitgewerkt, dat beschreven wordt en dat in 20 maanden kan geschieden. De kosten worden op ruim een miljoen geraamd).

De Stuw

No. 4 van 16 Febr. Een Enquete, door J. Tielrooy (Naar aanleiding van het boek Dieux blancs, hommes jaunes, door Luc. Durtaïn, doet de schrijver een aanval op de integriteit van de Indische Pers, waarover Z. in de Indische Post no. 9 den heer Tielrooy u'daagt zijn beschuldigingen waar te maken door bewijzen). — Het verslag der Commissie Schep- per. III.

No. 5 van 1 Maart. Grootgrondbezit in de Inland- sche maatschappij, door L. A. — Hoe zal de verdere bezuiniging worden gevonden (er zijn in gouverne- mentsdienst 180.000 ambtenaren in Indië op een bevolking van 60 miljoen. Er worden 2 wegen

besproken om tot bezuiniging te komen: 1. radicale vermindering van formaties en een diep ingrijpende wijziging van organisatie. 2. een verdere algemeene korting welke van 10 op 30 pct. zal moeten worden gesteld.)

Tectona

Afl. 3. van Maart. Stamtafels voor djamoedjoe, door H. E. Wolf von Wülffing (met 20 tabellen en 2 bijlagen). — De dienstuitoefening van het Bosch- wezen en de strijd om de domeinverklaring, door J. W. Gonggryp (de schrijver vat zijn beschouwing als prae-advies voor het 21ste Congres van de Vereen. van hogere ambtenaren bij den Dienst van het Boschwezen in N.I. in 8 stellingen samen). — Over den knobbedjati, door E. Gresser (met 2 foto's).

De Tropische Natuur

Maart. Afl. 1. Indische Zeevisschen, door H. C. Delsman (Bandeng lekali, bandeng tjeroeroet en boelan-boelan (3 zilverschubbige zeevisschen). — Over de verwisseling van functie bij plantaardige organen door dr. G. L. Funke (met naschrift van F. W. Went). — Arctonyx Collaris Hoeveni Hubrecht, door Edw. Jacobson (een zeldzaam toen onbekend zoogdier, door Pruys van der Hoeven naar Leiden gezonden, dat onderweg stierf en over boord werd gezet. In 1891 kreeg prof. Hubrecht nadere gegevens. Deze draagt nu beider namen). — Primula Imperialis op den Goenoeng Masoera in Djambi, door Van Bodegom (de keizerlijke Primula werd op een onbekende vindplaats aangetroffen. Met naschrift van Van Steenis). — Een walvisch gestrand, door H. C. Delsman (bij Sampang op Madoera, eind Dec.)

Tropisch Nederland

No. 25 van 4 April. Enkele Tropische vruchten, oppervlakkig beschouwd, door Mevr. T. Lach de Bère—Van der Vlies II (Slot). — Nederlands Roe- ping in Indië XXIII, door prof. dr. A. W. Nieuwen- huis. — Ambon in het verleden door A. Hallema. III. Slot. Ofschoon een der oudste bezittingen in den Ind. Archipel, die den Hollandschen handel tevens veel voordeel bracht, zij het dan dikwijls met draconische maatregelen verkregen, hadden de Nederlanders ook volgens Nieuhof niet gaarne hun verblijf op Ambon „alzo het een schraele en zober- oort is“).

Een inspireerend woord werkt als een dautje tegen den slinger van een stilstaande klok.

Suriname

Het Voorloopig Verslag van de Eerste Kamer over de Surinaamsche begrooting voor 1932 is ver- schenen.

„Verscheidene leden verklaarden zeer te zijn te- leurgesteld door het beleid der regeering met be- trekking tot Suriname. De minister van koloniën nam verleden jaar het denkbeeld in overweging om nog- maals door een bij uitstek kundig en praktisch man het vraagstuk van Suriname's toekomst te laten bestudeeren.

Er zou dus grond bestaan voor de verwachting, dat die persoon reeds zou zijn uitgezonden. Hier- van is evenwel niets gekomen. De Minister wensch- tetere tijden af te wachten en voorshands in over- leg met den Gouverneur van Suriname „voort te gaan op den door hem en zijne ambtsvoorgangers sedert geruimen tijd gevolgden weg van langzamen economischen opbouw van het gewest.“

Ten onrechte gaat volgens deze leden de bewinds- man blijkbaar van het standpunt uit, dat de naar Suriname af te vaardigen persoon na zijn terug- keer allerlei maatregelen zal voorstellen, welke der regeering op aanzienlijke kosten zouden komen te staan. Het is echter evenzeer denkbaar, dat voor- stellen zullen worden gedaan, om de uitvoering van verscheidene plannen te doen geschieden door par- ticuliere maatschappijen, waaraan het gouvernement slechts in geringe mate zijn medewerking zou be- hoeven te verleenen.

En gesteld, dat de taak om Suriname weder tot bloei te brengen, grootendeels aan de regeering zelve werd toegedacht, dan zoude deze, gelet op de huidige economische omstandigheden, zich voorloo- pig er toe kunnen bepalen, om de te dien aanzien ontworpen plannen te bestudeeren en de uitvoering er van voor te bereiden.

Nauwgezette bestudeering en zorgvuldige voorbe- reiding dier plannen achtten de leden hier aan het woord te meer gewenscht, daar de geschiedenis van Suriname verhaalt van tal van mislukte onderne- mingen, waarbij het aan voorafgaande proefnem- ings heeft ontbroken.

Laat men de plannen tot wederopbouw van Suri- name, in den meest uitgebreiden zin des woords buiten beschouwing, dan blijft er, zoo merken deze leden op, nog voldoende over, waarop regeering en gouvernement zich in de naaste toekomst kunnen toelagen ter bevordering der welvaart van het

5422

gewest. Zoo vestigden zij de aandacht op de wenschelijkheid van uitbreiding der vruchtenteelt en van vermeerdering van den vruchtenuitvoer, vooral van sinaasappelen, pompelmoes en bananen. Voortzetting der medewerking aan de pogingen tot bevordering der koffiecultuur achtten zij ook uitermate gewenscht.

Weigert de Regeering om in het algemeen nieuwe maatregelen te treffen tot verbetering van den toestand in Suriname, wenscht zij dus practisch alles bij het oude te laten, dan kan zulks geen ander gevolg hebben, dan dat het gewest nog meer aan economisch weerstandsvermogen zal verliezen, dat de Rijksbijdrage telken jare hooger zal worden en dat het steeds moeilijker zal zijn om dat deel van het koninkrijk tot welvaart te brengen.

Sommige andere leden waren van meening, dat Suriname eerst tot nieuwen bloei zal kunnen geraken, indien het Rijk een belangrijk kapitaal zal steken in gouvernementalambouwondernemingen, aangezien wel gebleken is, dat het particuliere kapitaal zich ondanks verzekeringen van het teneindeel, afzijdig wenscht te houden.

Wij hebben meermalen de meening geopperd dat zulk „een bij uitstek kundig en practisch man”, die na een korter of langer verblijf het middel zou kunnen aanwijzen, dat een rij bekwame Gouverneurs niet hebben kunnen ontdekken, niet bestaat.

Hij zou een mooi rapport kunnen uitbrengen, waarmede hij aan de Handelshoogeschool cum laude zou kunnen promoveeren, maar practisch nut zou het rapport niet hebben. Wel zou de uitzending veel geld kosten.

Het is jammer dat de Minister niet vierkant verklaart dat hij niet van plan is met een lantaarn op zoek te gaan naar iets dat niet bestaat.

Er is over Suriname reeds zooveel geschreven, er zijn zooveel plannen aan de hand gedaan, dat men zoo'n academisch proefschrift kan samenstellen zonder een voet in Suriname te hebben gezet.

En zou er werkelijk zoo'n rara avis te vinden zijn, dan hebben wij die in dezen crisistijd hier broodnoodig.

Nu weer het Voorloopig Verslag:

Sommige leden spraken de hoop uit, dat de minister bereid zou zijn, eenige positieve inlichtingen te verstrekken omtrent de indertijd in uitzicht gestelde kolonisatie van Nederlandsche boeren naar Suriname. Deze leden drongen erop aan, dat het Gouvernement enkele polders zou aanwijzen en in gereedheid doen brengen, ten einde voor kleine boeren de mogelijkheid te scheppen om aldaar met kans op succes een bedrijf te beginnen.

Andere leden meenden dat de minister nooit een zoodanige kolonisatie „in uitzicht heeft gesteld”. Zij achtten te dezen groote voorzichtigheid geboden en konden het ten volle billijken, dat deze bewindsman, gelet op de treurige ervaringen, op dit stuk bij de vorige proefneming opgedaan, voorshands niet bereid is, een sterke immigratie van Nederlandsche boeren naar Suriname te bevorderen.

„De West” van 11 Maart schrijft:

„Vruchten export. Prof. Stahel zal Woensdagmorgen a.s. om negen uur op het Proefstation aanbesteden de levering van 2000 veldkisten en 1500 stuks exportkisten voor sinaasappelen.”

Er schijnen dus groote plannen te bestaan voor uitvoer van citrusvruchten. Er zijn ook plannen om de bacovencultuur te hervatten.

Zou de Minister van Koloniën niet in overweging kunnen nemen een paar stoomschepen met koel-inrichting te koopen, nu deze waarschijnlijk in dezen crisistijd niet duur zullen zijn? Voor den bacovenuitvoer zullen die spoedig noodig zijn als de cultuur met kracht wordt aangepakt.

„De Surinamer” van 10 Maart schrijft:

„Sedert jaren is er van verschillende zijden bij het Gouvernement op aangedrongen om, ter beteugeling van de piauw-woede een gecontroleerde loterij toe te staan, waaraan het publiek zijn speellust kon bevredigen.

Thans is eindelijk aan den heer M. H. Stephan vergund, zulk een loterij te houden. Er zal dagelijks worden gespeeld en de trekking zal plaats vinden in een der lokalen van het politie-station aan de Zwartenhovenbrugstraat (Boesingrékamra).

Of de vergunning alsnog het gewenschte gevolg zal hebben moet de tijd leeren. Eveneens of de wijze van uitgifte en deelneming in staat zijn die van piauw te vervangen.”

(Piauw is de beruchte Chineesche loterij).

Wissel- In- en Verkoop
Credietbrieven
Telegrafische
Uitbetalingen

Hollandsche Bank voor West-Indië

AMSTERDAM. (G)
Keizersgracht 255 — Telefoon 31290, 35290 en 36290
CURAÇAO
CARACAS
VENEZUELA
Belast zich met alle Bankzaken op West-Indië, Venezuela, Columbia en Midden-Amerika
5156

Incasseeringen
Handelsinformaties
Rembours- en
Document-Credieten

De heer R. D. Simons, die gedurende eenige jaren het ambt van inspecteur voor het onderwijs waarnam, is thans definitief als zoodanig benoemd.

Wij ontleenen aan de N. R. Ct. van 5 April, Av. bl. B. het volgende:

Naar Aneta-Holland verneemt, zal dr. Van der Sleen aanstaanden Vrijdag per motorschip Columbia, van de Kon. Ned. Stoomboot-Mij., uit Amsterdam naar Willemstad vertrekken. Ir. F. C. W. J. P. Soeters uit Apeldoorn zal hem op deze studiereis naar Curaçao, Venezuela en Suriname vergezellen.

Curaçao

Voorlichting door bevoegden!

De *Amigoe* heeft in haar blad van 12 Maart l.l. een hoofdartikel „Voorlichting door onbevoegden”. Zulk een taalfiguur noemden de Grieken, als wij het wel hebben, oxymoron, wat wij leerden vertalen als scherp zinnigen onzin: onbevoegden kunnen niet voorlichten. Dat laatste wil ook het Curaçaosche weekblad betoogen naar aanleiding van een feuilleton van een persfotograaf van een der Nederlandsche dagbladen, die Curaçao bezocht, in de *Baarnsche Koerier*. Wij hebben indertijd de foto's van dezen persman gewaardeerd, maar na het lezen van het artikel in de *Amigoe* moeten wij toegeven, dat zijn camera beter opmerkt dan zijn oor en zijn oog, en zuiverder weergeeft dan zijn pen. Zelfs maken wij onszelf en de vriendelijke medewerkers onder ons kopje *Errata!* er een verwijt van, dat wij bijv. dit daaronder niet hebben vastgelegd: „De monding van de St. Anna Caracasbaai, waaraan Willemstad en Emmastad gelegen zijn”....

Nu moeten wij voorop stellen, dat iemand, die over Curaçao wenscht te worden ingelicht, niet aanstonds naar de *Baarnsche Koerier* zal grijpen, maar dat er veel onzin over Curaçao geschreven en verteld wordt is een feit, en wij zouden meer dan één kunnen noemen die daarvan het slachtoffer geworden zijn. Mede om dien onzin aan de kaak te stellen, hebben we vele jaren geleden onze *Errata!* ingevoerd, waarmee ons blad — het zij in groote bescheidenheid en met dank aan onze medewerkers gezegd — eenig succes en veel waardeering heeft ingeooft.

Maar laten we deze zaak nu eens wat breder mogen bezien dan de *Amigoe* doet, die meent, dat het Algemeen Nederlandsch Verbond degelijke leesstof over Curaçao in de salons der mailbooten, wachtkamers in Nederland enz. zou kunnen neerleggen, waarvoor we dan zouden willen aanbevelen de geschriften van onze vereeniging Oost en West.

Het gebrek aan voorlichting is het grootst op het gebied der „histoire contemporaine”. Eenige jaren lang heeft de *Nieuwe Rotterdamse courant* een uitnemende brievenreeks gehad, wien de pen ontijdig ontvallen is. De *Telegraaf* heeft bijdragen van prof. Sleswijk gehad, die ook veel goeds bevatten, en sedert de gebeurtenis van 8 Juni 1929 hebben enkele bladen af en toe brieven van vaste correspondenten ter plaatse gehad. De *Residentiebode* en ook de *Maasbode*, naar wij meenen, hebben bevoegde voorlichters over Curaçaosche aangelegenheden, voor zoover die geacht kunnen worden haar engeren lezerskring belang in te boezemen. Maar hoe staat men tegenover die voorlichting in Curaçao? Wij hebben wel eens hooren vertellen, dat men dat alles best vindt, zoolang er goeds over Curaçao geschreven wordt, maar dat, wanneer er critiek geoeft wordt, men vindt, dat er beter niet geschreven kan worden, en dat er zijn, die om wat liefs zouden wilen weten, wie die — en andere — brieven schrijvers zijn. Dat nu achten wij een ten eenen male onjuist standpunt. Juiste, zakelijke, critiek moet ook voor Curaçao heilzaam werken, en onjuiste critiek dient weerlegd te worden, zakelijk ook weer, door hen, die beter weten. Dat is altijd het standpunt geweest van ons blad. In deze rubriek hebben wij meer dan eens het woord gegeven aan anderen, die met ons van inzicht verschilden, ook altijd meegedeeld wat de plaatselijke pers niet met ons eens was, en nog zeer onlangs heeft de redactie van het *Koloniaal Weekblad* het woord gegeven aan den insider B. om een artikel van den heer Menkman te bestrijden; of deze bestrijding geslaagd is, doet hier niet ter zake: het hoor en wederhoor is toegepast. Dat artikel van B. is ons zeer opgevallen, omdat het toch eigenlijk een unicum is. De Curaçaosche geest in dit opzicht wordt veel beter getypeerd door de uittaling van den voorzitter in de vergadering van den Kolonialen raad van 22 Dec. l.l.: „Zoolang er maar persberichten waren, achtte ik geen termen aanwezig”.... O. i. kan hij, die onjuiste be-

Nagekomen Berichten.

richten kan weerleggen en niet weerlegt in zekere omstandigheden en in zekeren zin medeschuldig aan de doorwerking dier onjuiste berichten geacht worden.

Bonaire.

Volgens een bericht in de *Amigoe* zal het s.s. *Atlas* op reis naar een van de bovenwindsche eilanden in het vervolg ook Bonaire aandoen.

Erratum!

Curaçao vooruit!

Langen tijd heeft Curaçao een tekort aan gegradueerde rechtsgeleerden gehad. Dat is nu anders. Immers lezen wij in de *Amigoe*, dat op 7 Maart l.l. van Curaçao naar Aruba vertrokken zijn met *El Libertador* behalve mr. Duetz, de rechter, mr. Meyer, de directeur der gasfabriek, en mr. Beunjon, die bovendien ingenieur is, een samenvoeging van twee wetenschappelijke titels, die men niet vaak ziet. Den volgenden dag gingen met de *Trujillo* nog 12 mrs. Wie nu vreezen mocht, dat het eiland Curaçao welhaast van rechtsgeleerden zou ontbloot raken, kunnen wij gerust stellen met de mededeeling, dat eerstgenoemd stoomschip met mr. Desertine nog weer 11 andere mrs. naar Curaçao heeft gebracht.

En nu denke men vooral niet met Engelsche passagierslijsten te doen te hebben, want het betreft hier Nederlandsche schepen, varende tusschen Nederlandsche eilanden, geen Engelsche havens aandoende, en — wat de deur dicht doet — twee dezer lijsten bevatten de zuiver Nederlandsche mededeeling, dat ook „kinderen” aan boord waren.

Uit den Verren Vreemde

De onafhankelijkheid der Philippijnen.

In de Ver. St. van Noord-Amerika kan tusschen de Regeering en het Huis van afgevaardigden een scherpe tegenstelling tot uitdrukking komen zonder dat daarom iemand aan een crisis-geval denkt. Zoo nu ook in de kwestie van het al dan niet verleenen van onafhankelijkheid aan de Philippijnen.

Het vraagstuk, dat aanhangig is sedert de groote eilandengroep bij den vrede van Parijs, 10 December 1898, door Spanje aan de V. St. moest worden afgestaan, beleeft in de Kamer van afgevaardigden tijden van windstille en van storm. Eigenlijk kan men als de overheerschende overtuiging aannemen, dat men die onafhankelijkheid aan de kolonie niet kan onthouden. Het verschil loopt over het: wanneer?

De vraag is thans weer aan de orde gesteld. In November 1931 publiceerde president Hoover een verklaring, waarin hij zeide, dat de Amerikaansche regeering zich zal verzetten tegen het nu reeds verleenen der onafhankelijkheid, aangezien dit de economische ineensstorting den eilanden zou beteekenen. De Philippijnen moeten zich eerst economisch onafhankelijk maken, voordat politieke vrijheid kan worden geschonken. De verklaring werd toen gepubliceerd na een zitting van het kabinet, waar de kwestie besproken was in verband met het rapport van den, pas uit de Philippijnen teruggekeerden, minister van Oorlog Hurley.

